

Zuivel in Cijfers 2025

Zuivel in Cijfers 2025 is een publicatie van ZuivelNL en biedt een cijfermatig overzicht van de belangrijkste ontwikkelingen in de Nederlandse zuivelsector in 2025. De publicatie is onderverdeeld in 7 onderwerpen:

- Nederland Zuivelland
- Markt en Economie
- Melkveehouderij
- Melkverwerking
- Duurzaamheid
- Handel
- Consumptie

ZuivelNL heeft als missie het versterken van de Nederlandse zuivelketen met respect voor mens, dier, milieu en maatschappij. Als brancheorganisatie het overleg tussen belangenorganisaties van melkveehouders en zuivelondernemingen faciliteren en met gezamenlijke initiatieven toegevoegde waarde creëren.

Leden van ZuivelNL zijn de Dutch Dairymen Board (DDB), LTO Nederland, Nederlandse Melkveehouders Vakbond (NMV) en de Nederlandse Zuivel Organisatie (NZO).

Kijk voor meer informatie over ZuivelNL op www.zuivelnl.org.

Tabellen met gedetailleerde statistische informatie zijn te raadplegen op de website van ZuivelNL. De cijfers over het jaar 2025 hebben een voorlopig karakter, maar zullen weinig afwijken van de definitieve cijfers.

Als bij de notatie ‘-’ is gebruikt, betekent dit dat de waarde ‘0’ (nul) is.
Als bij de notatie ‘--’ is gebruikt, betekent dit dat de waarde niet bekend is.

Overname van gegevens uit deze publicatie is toegestaan met bronvermelding.
Aan deze publicatie kunnen geen rechten worden ontleend.

MODERNE SECTOR

Nederland staat wereldwijd bekend als een zuivelland. De productie en consumptie van melk, boter en kaas kennen een lange traditie. Het karakteristieke weidelandschap met koeien en windmolens is onlosmakelijk verbonden met de beeldvorming over ons land. Achter dit beeld schuilt een moderne sector met oog voor mens, dier en omgeving. Zij vormt één van de grootste en meest vitale landbouwsectoren in Nederland en levert een belangrijke bijdrage aan de Nederlandse economie.

De Nederlandse zuivelsector is een koploper in de internationale zuivelwereld. De sector heeft daardoor een ijzersterk imago en goede toegang tot belangrijke (groei)markten. Voorwaarden die daarbij van belang zijn:

- Onderscheidende productkwaliteit
- Voedselveiligheid
- Diergezondheid en dierenwelzijn
- Duurzame ontwikkeling

Het vakmanschap van melkveehouders, in de zuivelindustrie en in toeleverende sectoren is daarbij bepalend voor de succesvolle ontwikkeling van de sector.

STIKSTOFBELEID EN WEGVALLEN DEROGATIE GROTE OPGAVEN VOOR DE SECTOR

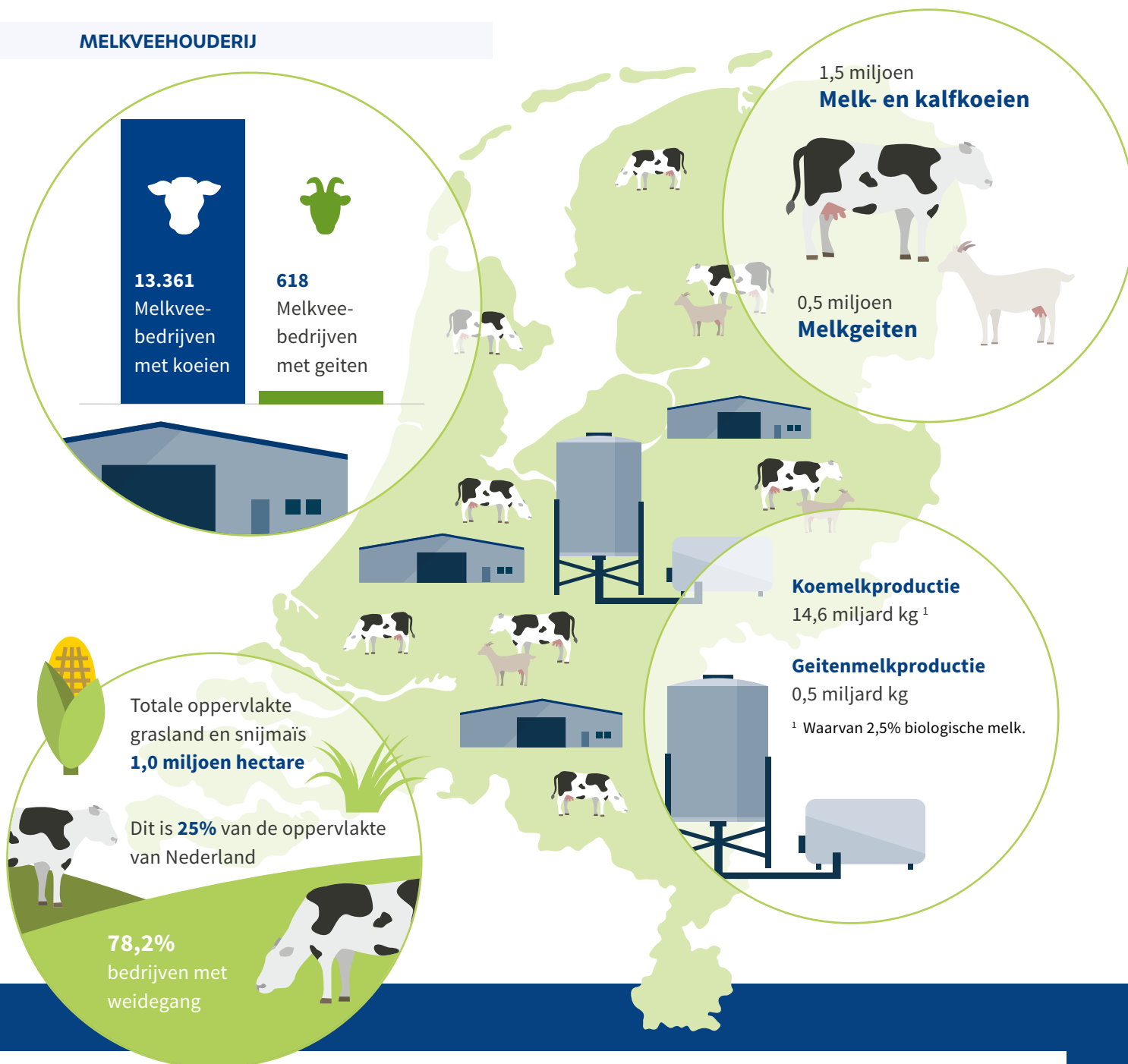
De overheid heeft de agrarische sector een zware taakstelling opgelegd om de stikstofuitstoot te verlagen. De gehele Nederlandse zuivelsector zal hier blijvende gevolgen van ondervinden.

In 2022 besloot het Nitraatcomité van de Europese Commissie de ruimere mogelijkheden voor het uitrijden van mest in Nederland af te bouwen. Vanaf 2023 heeft een jaarlijkse afbouw in stappen plaatsgevonden.

Deze ‘derogatie’ is definitief geëindigd op 1 januari 2026. Sindsdien mogen Nederlandse melkveehouders nog maximaal 170 kg stikstof uit dierlijke mest per hectare per jaar uitrijden (dit was 230 tot 250 kg). De kosten voor het afvoeren van de overtollige mest zijn in de afgelopen jaren fors gestegen. Het bedrijfsresultaat van de melkveehouderij wordt daar negatief door beïnvloed.

TOEKOMSTGERICHT DOOR ECONOMISCH EN OMGEVINGSVERANTWOORDE ONTWIKKELING

De komende jaren blijft de Nederlandse melkveehouderij zich richten op een gezonde, evenwichtige ontwikkeling binnen de milieugrenzen. Ook binnen de zuivelindustrie hebben klimaatgerelateerde maatregelen in toenemende mate impact op de ondernemingen. Dit geldt in het bijzonder voor broeikasgasreductie en energiebeleid. Zowel de zuivelindustrie als de melkveehouderij willen op een economisch verantwoorde wijze een positieve bijdrage leveren aan het realiseren van de nationale klimaatdoelstellingen.

WERKGELEGENHEID MELKVEEHOUDERIJ EN ZUIVELINDUSTRIE

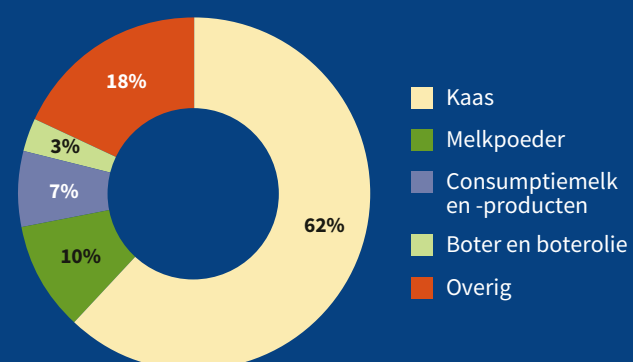
49 duizend FTE

MELKAANVOER EN VERWERKING

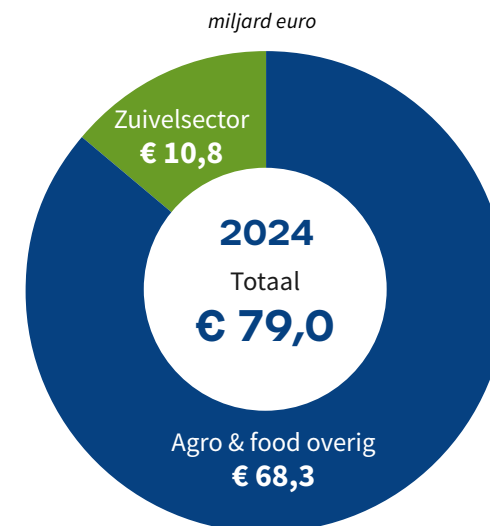

Bestemming beschikbare melk

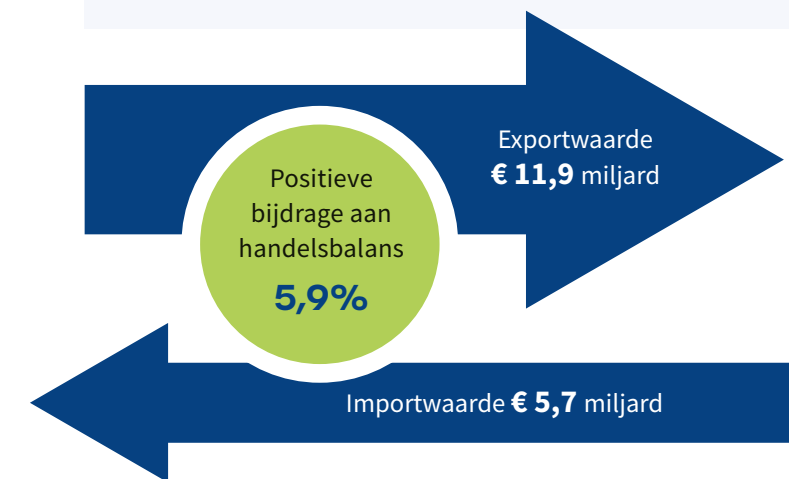

Zuivelsector in vogelvlucht

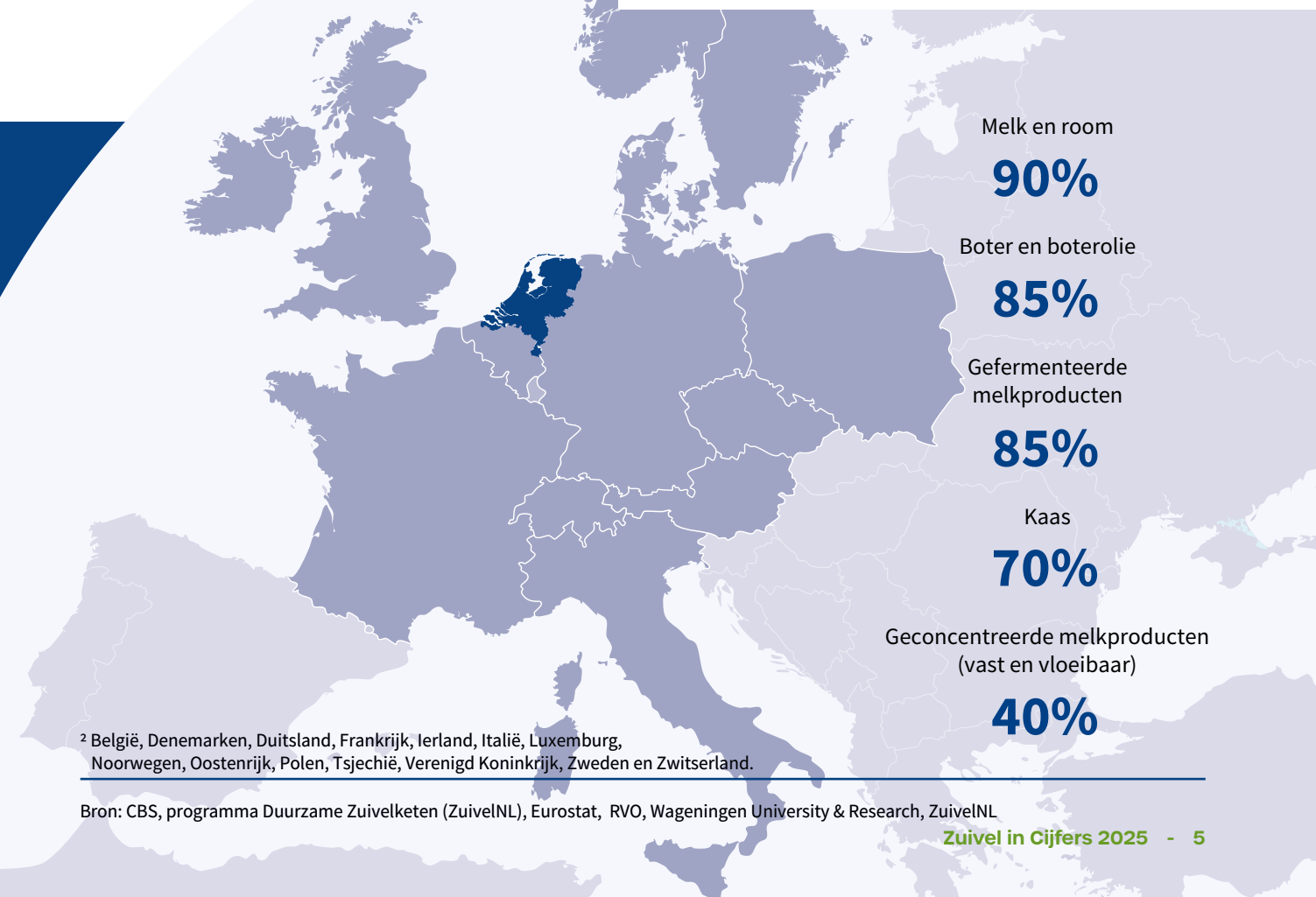
ECONOMISCHE BETEKENIS AGROCOMPLEX

HANDEL

REGIONALE AFZET BUITEN NEDERLAND ²

Aandeel per productcategorie

² België, Denemarken, Duitsland, Frankrijk, Ierland, Italië, Luxemburg, Noorwegen, Oostenrijk, Polen, Tsjechië, Verenigd Koninkrijk, Zweden en Zwitserland.

Bron: CBS, programma Duurzame Zuivelketen (ZuivelNL), Eurostat, RVO, Wageningen University & Research, ZuivelNL

PRIJZEN ONDERUIT DOOR OVERVLOED AAN MELK

Na een relatief rustig eerste halfjaar, met een vrij normaal seizoenspatroon en alleen licht zwakkere eiwitprijzen, kwam de zuivelmarkt in de tweede helft van 2025 onder druk te staan door een sterke toename van het aanbod. Vooral de prijzen van zuivelproducten met een hoog vetgehalte daalden in deze periode sterk.

Normale vraag- en aanbodontwikkelingen hebben in de eerste helft van 2025 de zuivelmarkt bepaald. Uiteindelijk werd ook weinig hinder ondervonden van de MKZ-uitbraak in Duitsland medio januari en in Oost-Europa in maart. Op de botermarkt veranderden de marktfundamenten in deze periode nauwelijks. Het aanbod was beperkt, de vraag bleef gematigd en de voorraden waren zeer laag. Elke kleine verandering in het aanbod dan wel de vraag veroorzaakte een neergaande of opwaartse beweging in de prijzen. Na de sterke daling eind 2024 bleef het prijsniveau heen en weer schommelen op niveaus ruim boven € 700 per 100 kg.

De ontwikkeling van de notering van mager melkpoeder liet een ander beeld zien dan van boter. Vanaf half december 2024 was sprake van een langzaam dalende trend in de prijs. Dit werd mede veroorzaakt door de sterke verzwakking van de dollar ten opzichte van begin 2025 als gevolg van het onvoorspelbare handelsbeleid van de Verenigde Staten. Daarnaast viel de koopbereidheid op de exportmarkten erg tegen. De daling in de mager melkpoederprijs hield tot begin mei 2025 aan, waarna deze een aantal maanden stabiel bleef.

In de tweede helft van 2025 veranderde het beeld op de zuivelmarkt drastisch. De beter dan verwachte ontwikkeling van de melkaanvoer resulteerde in een sterke toename van het aanbod. De versnelling in het groeitempo van de melkaanvoer wereldwijd, gestimuleerd door hoge melkprijzen, gunstige weersomstandigheden en het wegvallen van de impact

van blauwtong in West-Europa in dezelfde periode van 2024, leidde vanaf juli tot een forse daling van de marktprijzen. Vooral bij zuivelproducten met een hoog vetgehalte was dit het geval.

In de tweede helft van augustus daalde de notering van boter onder de € 700 grens, waarna deze in de resterende maanden in rap tempo verder naar beneden ging. Met name in september was de neergaande ontwikkeling groot. Door de goede melkaanvoer en hoge gehalten nam de beschikbaarheid van boter toe, evenals de voorraden. Ook de roomprijs ging flink naar beneden. Tegelijkertijd ontwikkelde de vraag niet mee met de sterke groei van het aanbod. De beperktere koopinteresse zorgde voor extra druk op de prijzen. Eind december lag de boternotering nog maar net boven de € 400 per 100 kg, ruim 45% lager dan de hoogste notering eind maart.

De markt voor mager melkpoeder was tot begin september redelijk in balans en daardoor een stuk voorspelbaarder dan de botermarkt. Vraag en aanbod hielden elkaar goed in evenwicht. De notering liet tot dan toe weinig beweging zien. Sindsdien kanteelde de markt enigszins en gingen de prijzen naar beneden, hoewel deze daling minder sterk was dan bij boter. Europees product ondervond op de wereldmarkt stevige concurrentie vanuit de Verenigde Staten, waarbij de zwakke dollar de Amerikaanse concurrentiepositie verder versterkte. Eind 2025 kwam de notering uit op een niveau net onder de € 200 per 100 kg, bijna 24% onder het niveau van de hoogste notering eind januari.

De ontwikkeling van het gemiddelde prijsniveau liet in 2025 een gemengd beeld zien. Ondanks de sterke daling in het tweede halfjaar bleef de gemiddelde notering van boter nog redelijk op peil. De daling bleef beperkt tot 2%. De gemiddelde notering van mager melkpoeder ging met ruim 5% naar beneden. Die van vol melkpoeder ging daarentegen omhoog (+3%). Dit gold ook voor de gemiddelde kaasprijs (Gouda), die

een vrij forse stijging liet zien (+9%). De gemiddelde notering van weipoeder ontwikkelde zich zelfs aanzienlijk hoger (+20%).

NEDERLANDSE MELKPRIJS STIJGT MET BIJNA 9%

De ontwikkeling van de in Europa en Nederland uitbetaalde melkprijzen weerspiegelde logischerwijs de ontwikkelingen op de zuivelmarkt. Na de stijging in de tweede helft van 2024, bleef de Nederlandse melkprijs tot en met september op een bijna vergelijkbaar hoog niveau. Vanaf oktober ging de melkprijs fors naar beneden.

Gemiddeld genomen kwam het Nederlandse melkprijsniveau in 2025 bijna 9% hoger uit dan in het jaar daarvoor (bron: Milk Market Observatory). Ondanks de sterk gestegen kosten voor de mestafzet

verbeterde het rendement van de melkveehouderij verder, omdat de melkprijzen en opbrengstprijzen voor vee sterker stegen dan de kostprijs.

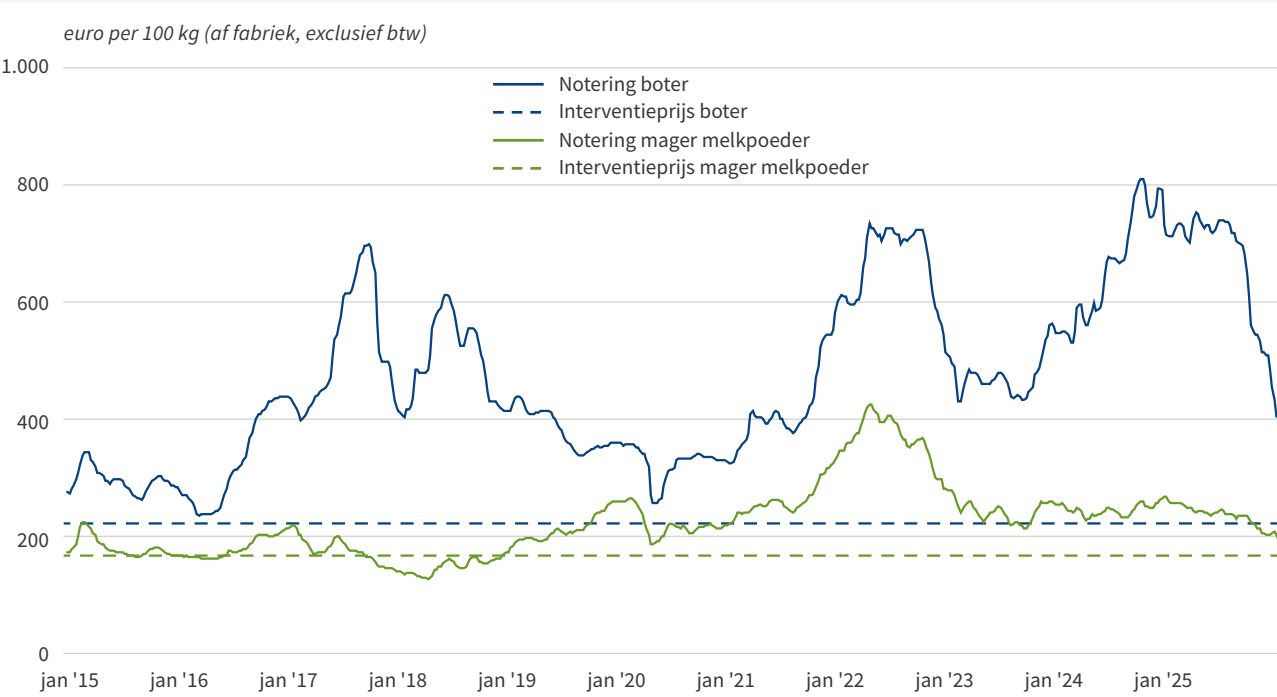
ZUIVEL DRAAGT VOOR 1% BIJ AAN NEDERLANDSE ECONOMIE

Agro & Food droeg in 2024 voor € 79,0 miljard (7,0%) bij aan de Nederlandse economie (totaal: € 1.122,5 miljard), waarvan € 10,8 miljard (1,0%) betrekking had op zuivel.

Het aandeel van zuivel ¹ in de consumptieve bestedingen van Nederlandse huishoudens aan voeding en niet-alcoholische dranken is in de afgelopen jaren geleidelijk toegenomen naar bijna 12%. In 2024 vertegenwoordigde zuivel ¹ een waarde van ruim € 6,3 miljard, ofwel 1,3% van het totaal aan consumptieve bestedingen.

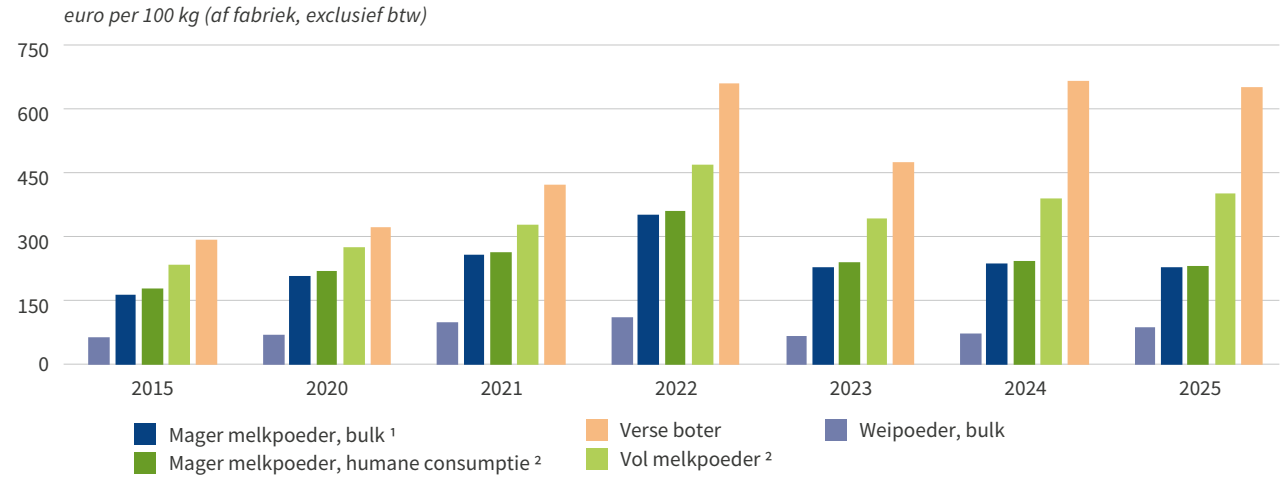
¹ Melk, kaas en eieren, exclusief boter.

NEDERLANDSE NOTERING BOTER EN MAGER MELKPOEDER

Bron: ZuivelNL

JAARGEMIDDELTE NEDERLANDSE NOTERINGEN

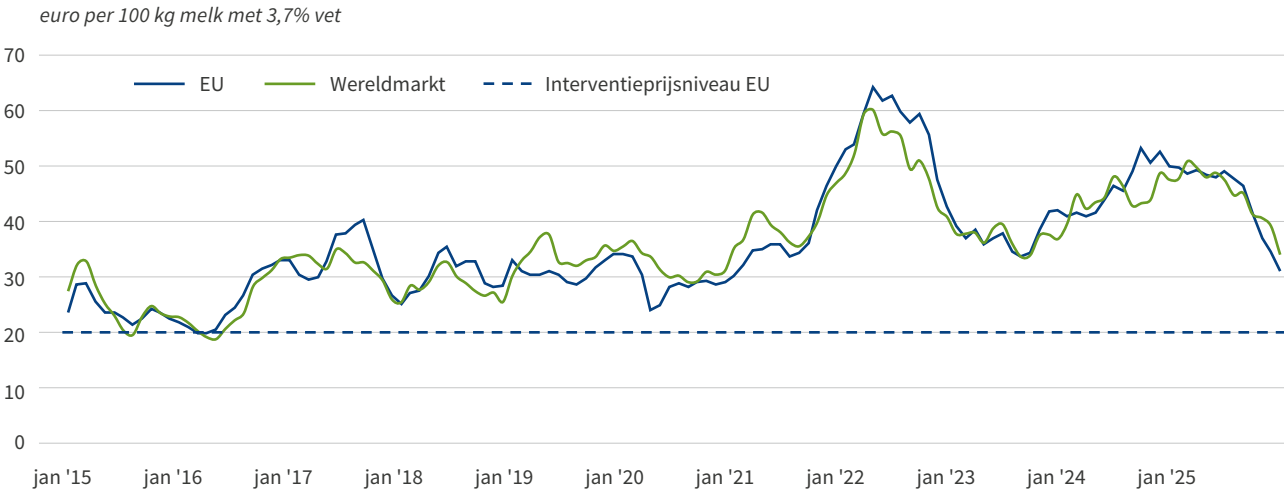

¹ Franco geleverd.
² Volgens gebruikelijke handelskwaliteit (op eiwit gestandaardiseerd).

Bron: ZuivelNL

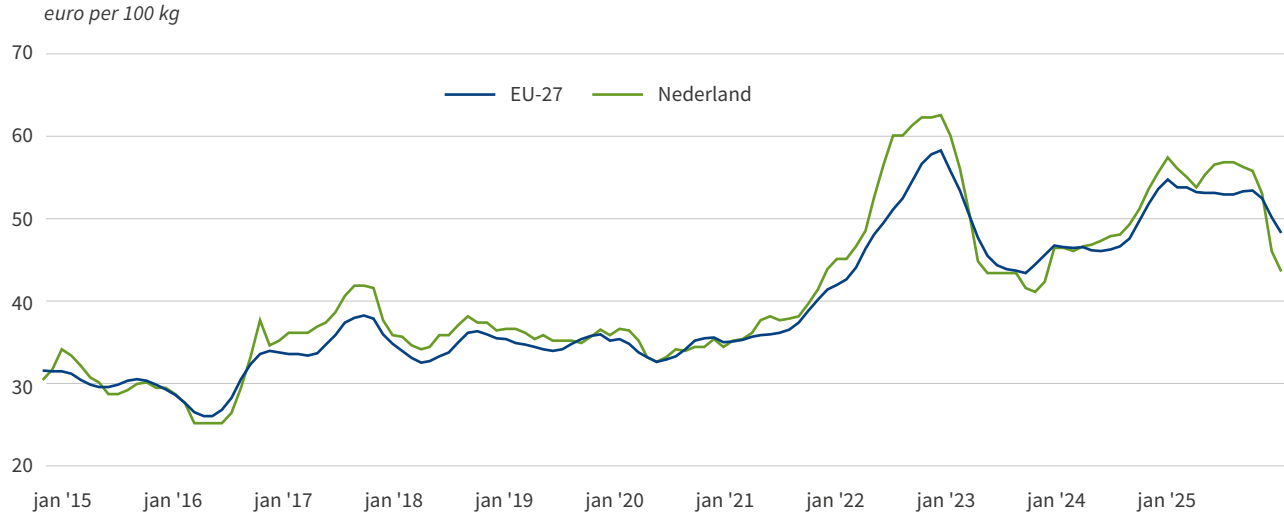
OPBRENGST VAN MELK

Op basis van Nederlandse noteringen, respectievelijk wereldmarktprijzen voor boter en mager melkpoeder

Bron: ZuivelNL

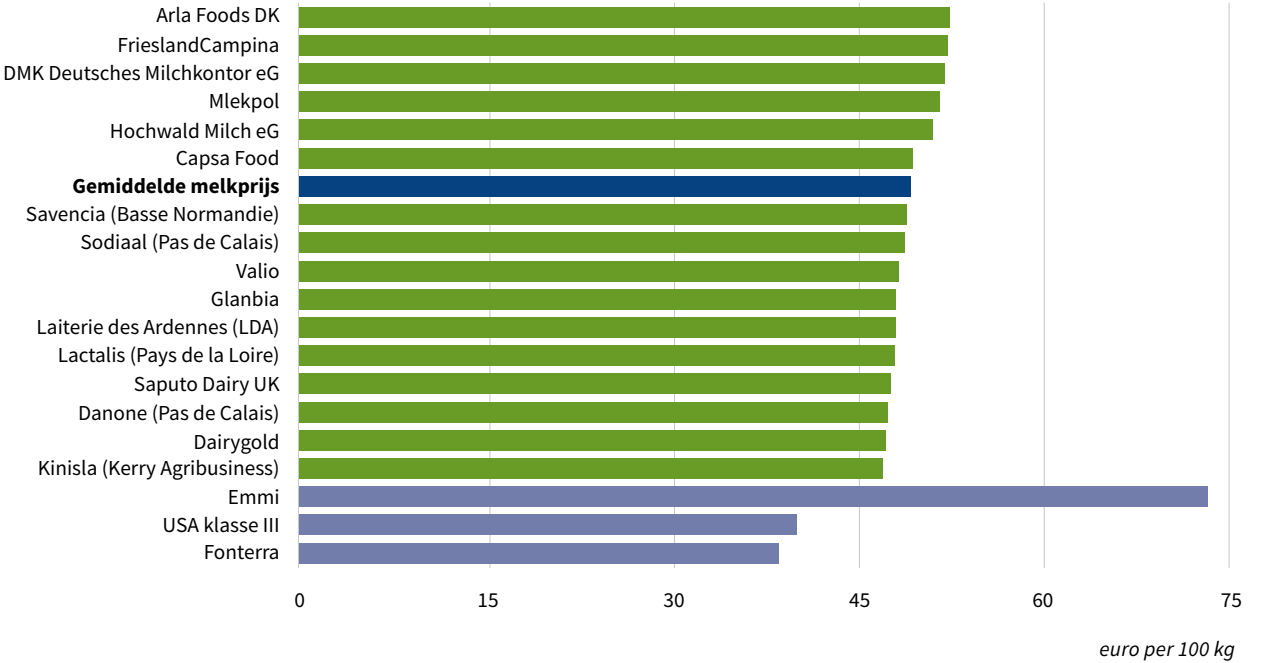
MAANDELIJKE UITBETAALDE MELKPRIJS

Bron: Milk Market Observatory

INTERNATIONALE MELKPRIJSVERGELIJKING

12-maands gemiddelde over januari-december 2025 (exclusief nabetalingen) ³

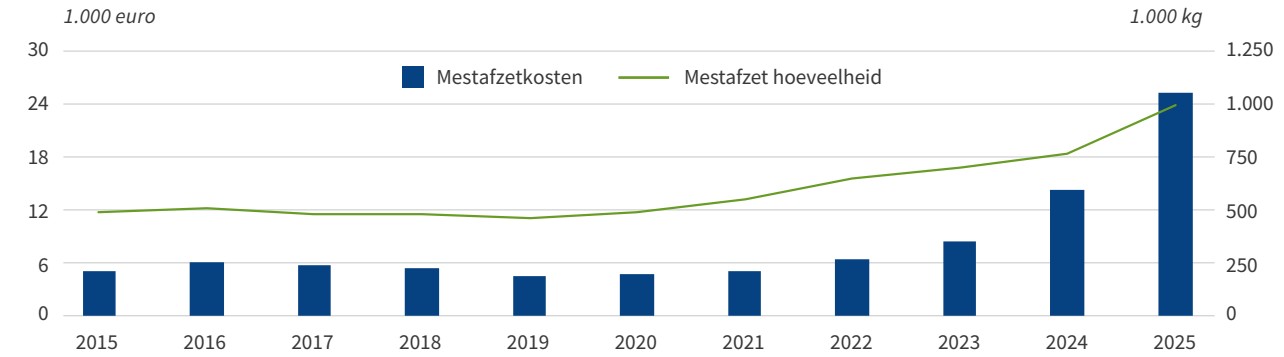

³ Prijzen voor standaardmelk met 4,2% vet en 3,4% eiwit voor een jaarlijkse levering van 1.000.000 kg melk (exclusief btw, inclusief nabetalingen en exclusief toeslagen voor speciale melkstromen).

Bron: European Dairy Farmers, ZuivelNL

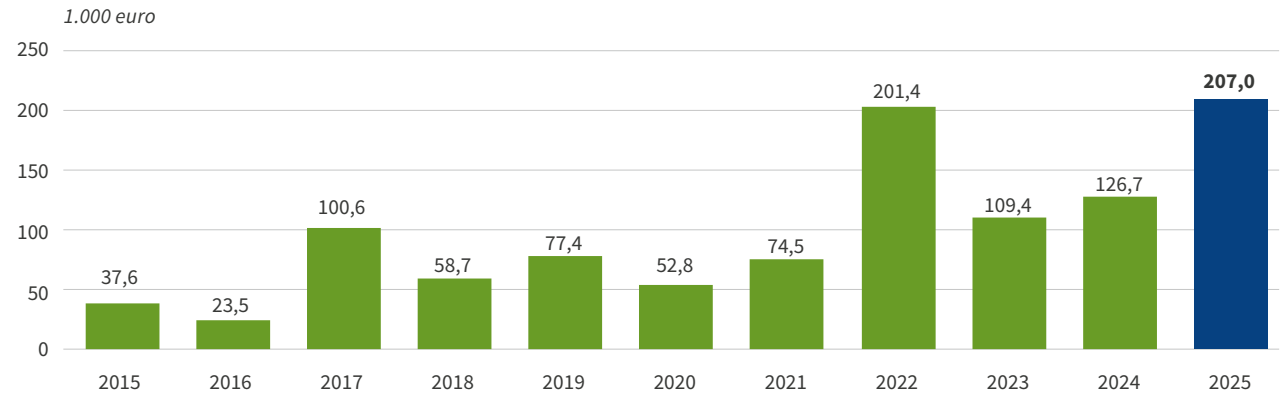
MESTAFZET PER MELKVEEBEDRIJF

Kosten (exclusief btw) en hoeveelheden

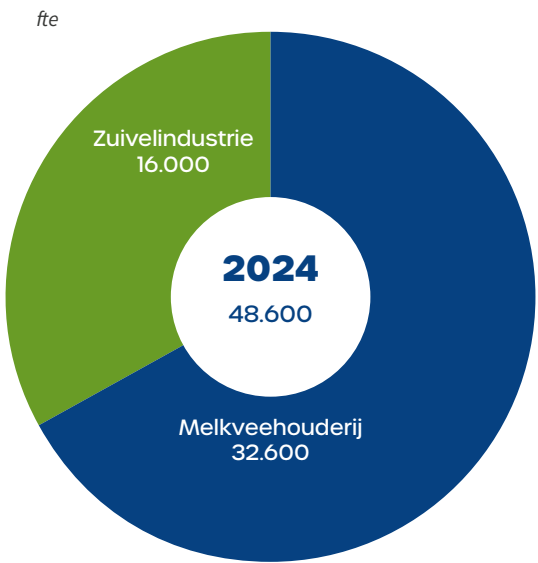
Bron: Wageningen University & Research

MELKVEEBEDRIJVEN, ONTWIKKELING INKOMEN UIT BEDRIJF

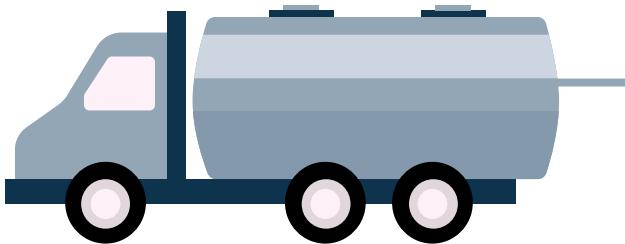

Bron: Wageningen University & Research

WERKGELEGENHEID MELKVEEHOUDERIJ EN INDUSTRIE NEDERLAND

Bron: Eurostat, Wageningen University & Research, ZuivelNL

BRUTO INVESTERINGEN MATERIËLE VASTE ACTIVA
MELKVERWERKENDE INDUSTRIE IN DE EU

miljoen euro

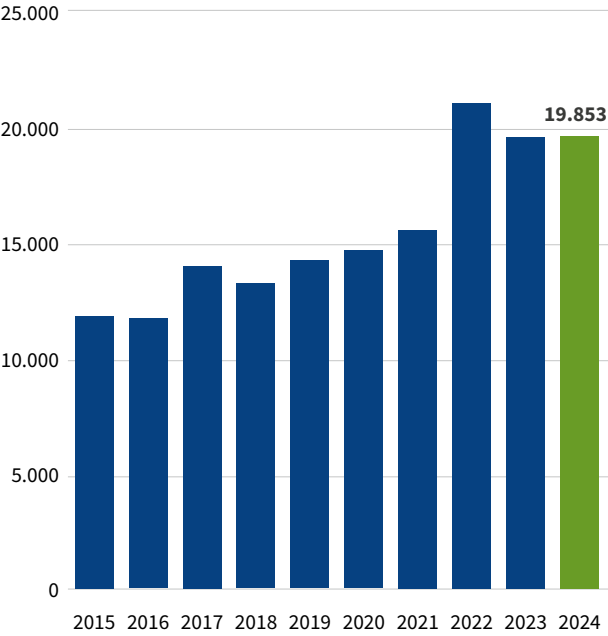
	2021	2022	2023
Frankrijk	1.475	1.389	1.392
Duitsland	822	1.152	957
Italië	463	662	570
Nederland	282	389	502
Spanje	365	316	388
Polen	218	216	212
België	200	142	182
Griekenland	109	163	154
Roemenië	62	- ⁴	143
Oostenrijk	166	203	128
Overig EU	839	903	973
EU-27	5.000	5.534	5.600 ⁵

⁴ Cijfer niet beschikbaar.
⁵ Schatting.

Bron: Eurostat

NETTO-OMZET MELKVERWERKENDE
INDUSTRIE NEDERLAND ⁶

miljoen euro

⁶ Inclusief productie roomijs en ander consumptie-ijs.

Bron: CBS

KOERSONTWIKKELING VAN DE AMERIKAANSE DOLLAR TEN OPZICHTE VAN DE EURO

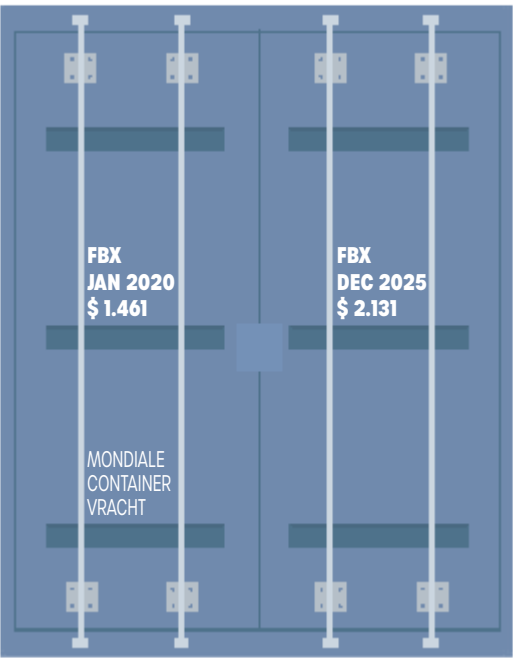
Bron: DNB

PRIJSONTWIKKELING MONDIALE CONTAINERVRACHT

Freightos Baltic Index (FBX): tarieven voor 40 ft zeecontainers

Bron: Freightos data

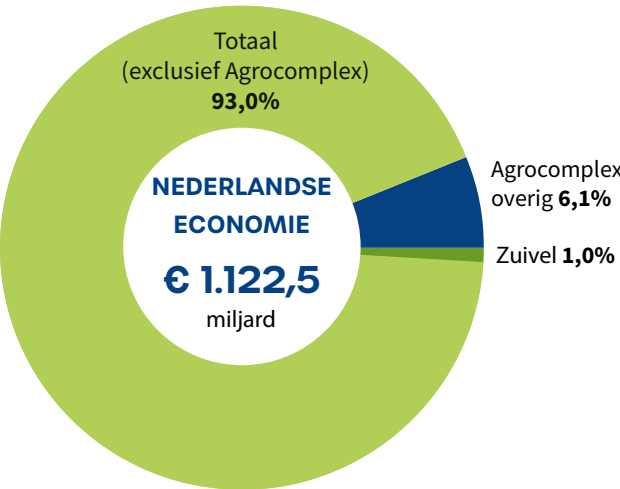
EXPORTWAARDE ZUIVEL

miljard euro

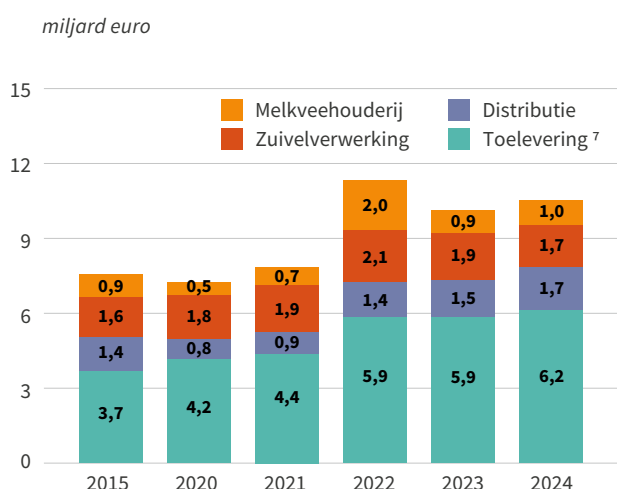
	Nederlandse oorsprong	Wederuitvoer	Totaal
Melk en room	1,1	0,3	1,4
Geconcentreerde melkproducten	1,2	0,3	1,5
Gefermenteerde melkproducten	0,1	0,1	0,1
Weiprodukten en melkproteïneconcentraten	0,4	0,1	0,5
Boter en boterolie	1,3	0,7	2,0
Kaas	4,3	1,3	5,6
Totaal	8,3	2,8	11,1

Bron: CBS

BIJDRAGE AGROCOMPLEX AAN DE NEDERLANDSE ECONOMIE IN 2024

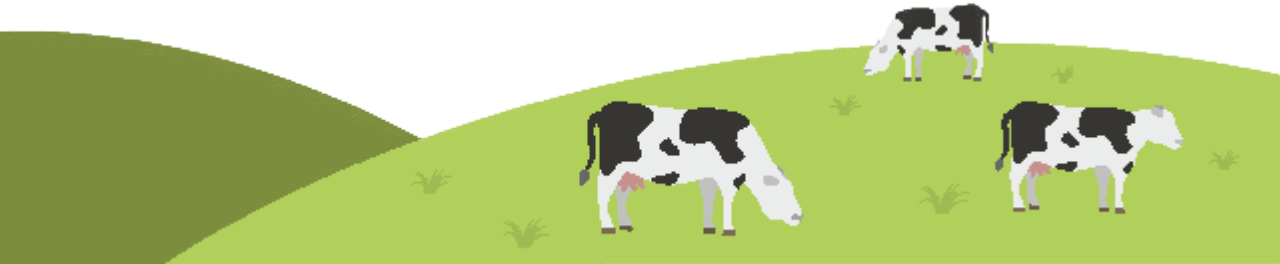

TOEGEVOEGDE WAARDE NEDERLANDSE ZUIVELCOMPLEX

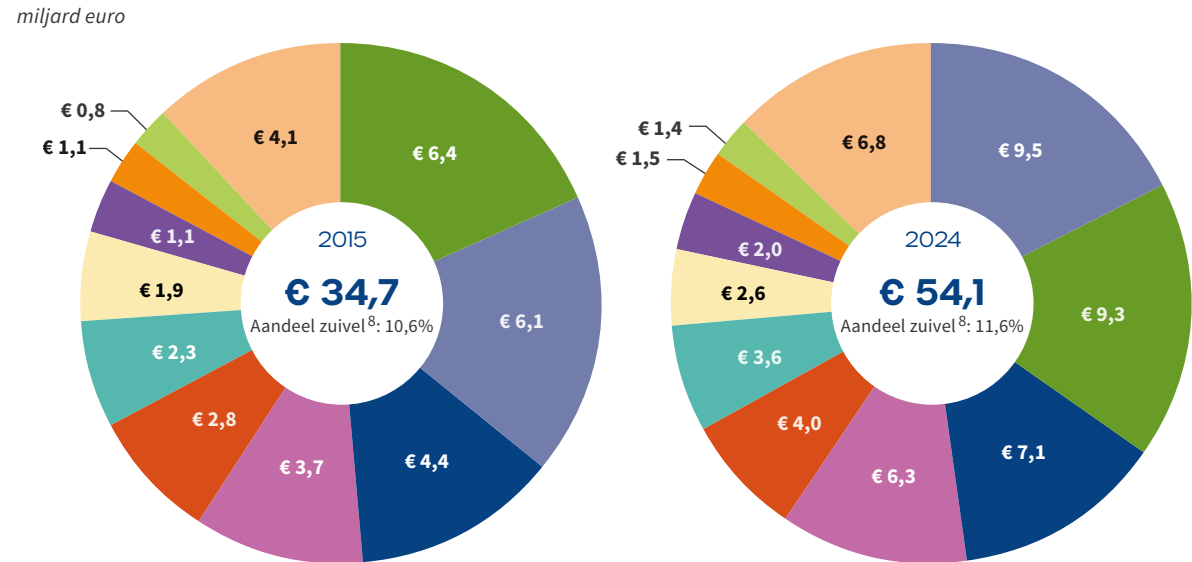
⁷ Onder andere agrarische en financiële dienstverlening, nutsbedrijven en uitzendbureaus.

Bron: Wageningen University & Research

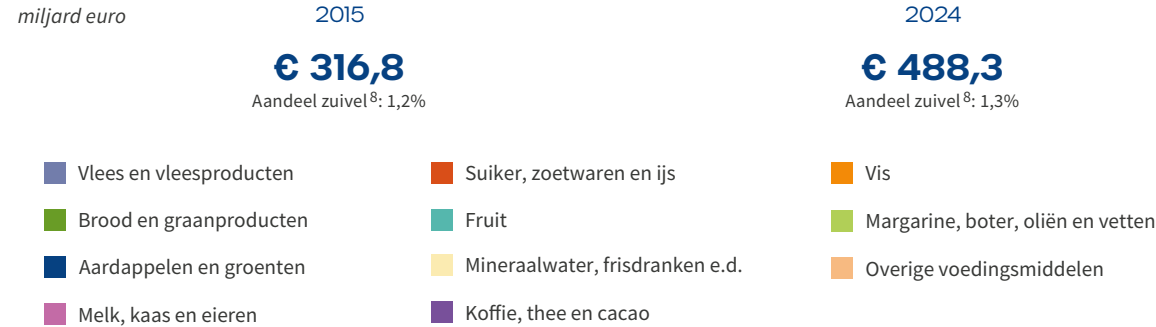

CONSUMPTIEVE BESTEDINGEN NEDERLANDSE HUISHOUDENS

Bestedingen aan voeding en niet-alcoholische dranken

Totale consumptieve bestedingen

⁸ Exclusief boter.

Bron: CBS

BRUTO PRODUCTIEWAARDE NEDERLANDSE LANDBOUW

	miljard euro				% aandeel			
	2015	2020	2024	2025	2015	2020	2024	2025
Tuinbouw	11,3	11,9	13,6	13,9	37,5%	37,6%	32,9%	33,1%
Melkveehouderij	4,8	5,3	7,4	8,3	15,8%	16,8%	18,0%	19,7%
Vee, vlees en eieren	6,0	6,1	7,6	7,5	19,9%	19,2%	18,4%	17,8%
Akkerbouw	4,4	4,7	6,7	6,2	14,8%	14,7%	16,2%	14,7%
Overige landbouwproducten	3,6	3,7	6,0	6,2	12,0%	11,8%	14,5%	14,7%
Totaal	30,1	31,7	41,3	42,1	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Bron: Eurostat

ONTWIKKELING CONSUMENTENPRIJZEN

Jaarmutatatie CPI (%)

	Verse halfvolle en magere melk					
	Alle bestedingen	Voedingsmiddelen	Kaas en kwark	Boter	Yoghurt	
2020	1,3%	2,0%	1,2%	0,6%	1,7%	1,6%
2021	2,7%	-0,2%	0,0%	-0,4%	2,6%	1,4%
2022	10,0%	10,8%	16,5%	25,0%	16,2%	15,4%
2023	3,8%	12,1%	15,3%	3,0%	6,8%	13,1%
2024	3,3%	1,1%	-1,8%	1,9%	-8,2%	-0,3%
2025	3,3%	3,5%	3,5%	11,2%	2,7%	4,8%

Bron: CBS

Melkveehouderij

FORSE TOENAME MELKPRODUCTIE TWEDE HELFT 2025

De Nederlandse melkproductie kwam in 2025 uit op een volume van circa 14,6 miljard kg. Ongeveer 96% daarvan werd aan de Nederlandse zuivelfabrieken geleverd. De overige 4% was bestemd voor de boerderijzuivelbereiding en voor andere doeleinden.

De Nederlandse melkaanvoer steeg in 2025 met 1,9% tot 14,0 miljard kg. Gecorrigeerd voor het schrikkeldegeffect nam het volume met 2,2% toe. In de eerste helft van het jaar daalden de volumes nog. Deze neergaande lijn was al in september 2023 ingezet. In juli kwam een einde aan deze langdurige periode van daling. Vanaf augustus was een duidelijke versnelling van de groei te zien, die aanhield tot aan het einde van het jaar. De sinds juli ingezette groei was onder meer het gevolg van gunstige weersomstandigheden, een goede kwaliteit van het ruwvoer, hoge melkprijzen en het wegvallen van de gevolgen van blauwtong in dezelfde periode van 2024. Het verschuiven van de afkalfperiode door ditzelfde virus heeft in de tweede helft van het jaar bovendien een versterkend effect gehad op de ontwikkeling van de melkproductie.

Volgens het CBS telde Nederland begin april 2025 1,53 miljoen melk- en kalfkoeien, bijna 1% lager dan in het jaar daarvoor. De daling van de melkveestapel zette daarmee door, maar minder snel dan in het voorgaande jaar. De melkveehouderij heeft meer koeien aan kunnen houden dan verwacht dankzij de hoge melkprijzen en het op peil blijven van de marges, ondanks een verdere afbouw van de derogatie en daardoor hogere kosten voor de mestafvoer. De stijging van de melkproductie in 2025 is volledig toe te rekenen aan de stijging van de gemiddelde melkgift per koe. Deze bedroeg dat jaar naar schatting bijna 9.580 kg, 280 kg meer dan in 2024 (+3,0%).

AANTAL MELKVEEHOUDERS MET BIJNA 4% GEDAALD

De structuurontwikkeling binnen de melkveehouderij wordt al decennialang gekenmerkt door een afnemend aantal melkveebedrijven. In de periode vanaf 2015 stopte jaarlijks gemiddeld 3,1% van de bedrijven. Door de fosfaatwetgeving lag het percentage bedrijven, dat in 2018 en 2019 stopte, wat hoger dan in de jaren direct na het einde van de melkquotering op 31 maart 2015.

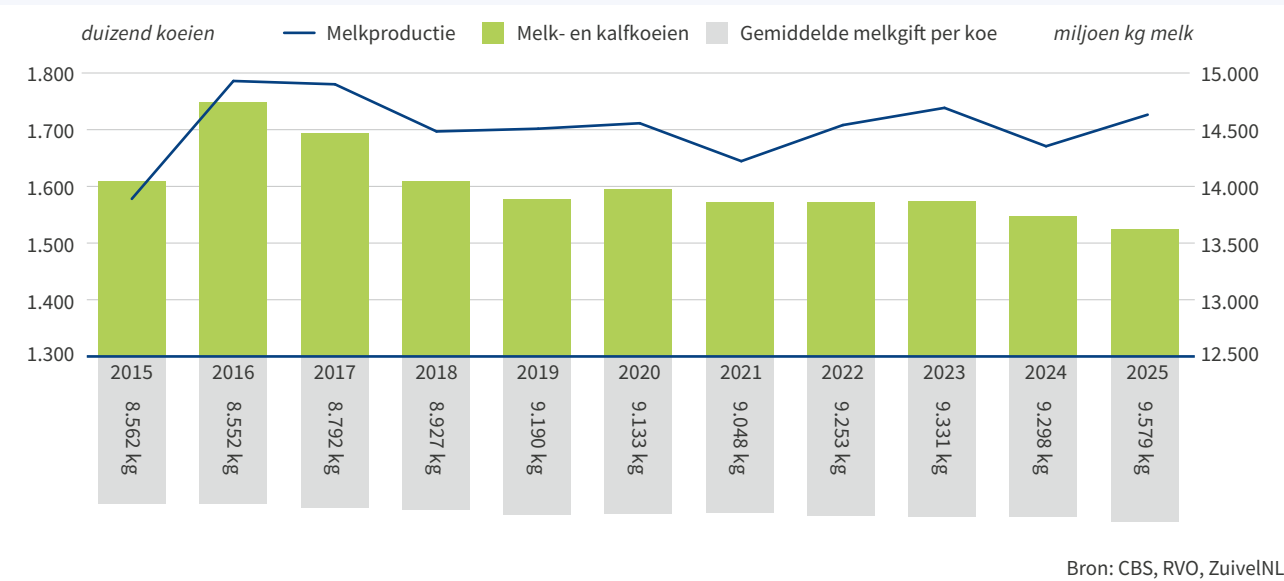
Volgens het CBS nam het aantal melkveehouders in 2025 met 3,8% af tot 13.361. Deze daling was iets hoger dan in de periode 2020 tot en met 2024, deels te verklaren door deelname aan opkoopregelingen vanuit de overheid. In de afgelopen jaren speelden de volgende factoren een rol bij de afweging om het bedrijf te beëindigen:

- Sterk wisselende en soms ongunstige marges
- Onzekerheid rond de stikstofmaatregelen
- Afbouw van de derogatie

Het aantal melkveebedrijven met een grootte van minder dan 100 melk- en kalfkoeien is in de afgelopen decennia snel afgenomen. De daling van het totaal aantal melkveehouders sinds 2020 is bijna volledig toe te rekenen aan de afname in deze grootteklasse. In 2025 was sprake van een krimp met 8%, hoger dan de daling in 2024 (-4%) en 2023 (-7%).

Het aantal melkveebedrijven groter dan 100 melk- en kalfkoeien nam daarentegen in de periode 2020 tot en met 2025 toe. Alleen in 2024 vond binnen deze grootteklasse een tijdelijke daling plaats. Het aandeel van de grotere melkveebedrijven bedroeg in 2025 ruim 50% (2015: 33%), waarvan één vijfde groter was dan 200 melk- en kalfkoeien (1.333 bedrijven). Een gemiddeld Nederlands melkveebedrijf hield in 2025 114 melk- en kalfkoeien, in 2024 waren dat er 111.

MELKPRODUCTIE EN MELKVEESTAPEL

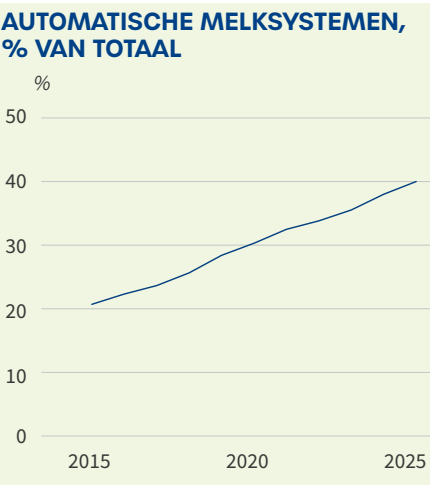
MELKVEEBEDRIJVEN, INDELING NAAR AANTAL MELK- EN KALFKOEIEN PER BEDRIJF

	2015	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Minder dan 100 melk- en kalfkoeien	12.248	9.260	8.785	8.062	7.465	7.201	6.628
Percentage van totaal	67%	59%	58%	55%	52%	52%	50%
Tussen de 100 en 200 melk- en kalfkoeien	5.272	5.400	5.362	5.473	5.513	5.393	5.400
Percentage van totaal	29%	34%	35%	37%	39%	39%	40%
200 melk- en kalfkoeien en meer	745	1.071	1.104	1.194	1.286	1.290	1.333
Percentage van totaal	4%	7%	7%	8%	9%	9%	10%
Totaal	18.265	15.731	15.251	14.729	14.264	13.884	13.361

Bron: CBS

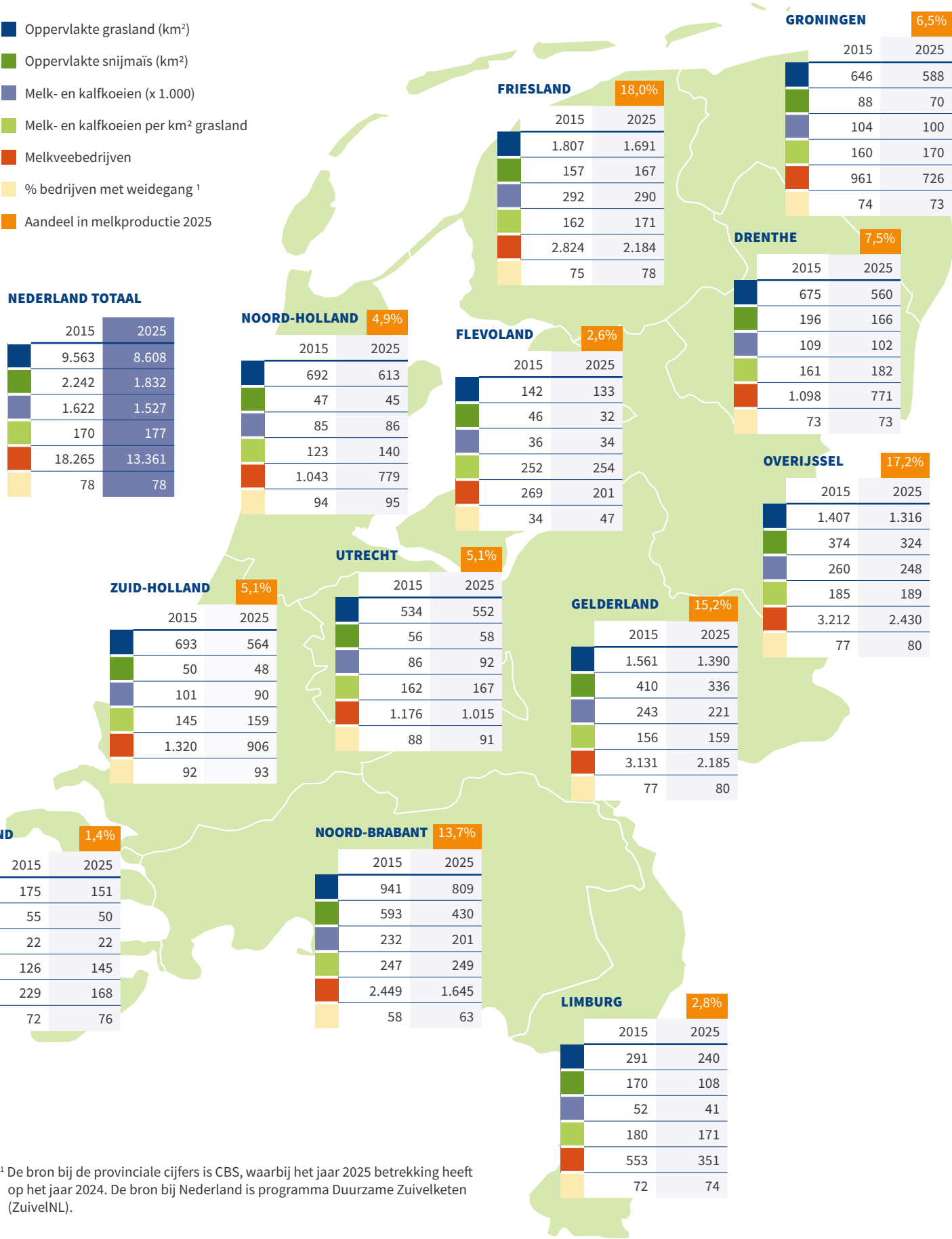
AANTAL MELKVEEBEDRIJVEN, INDELING NAAR STALTYPE

	2015	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Automatische melksystemen	3.705	4.479	4.650	4.763	4.896	5.097	5.255
Visgraatmelkstallen	7.680	5.104	4.742	4.384	3.861	3.504	3.160
Zij-aan-zij melkstallen	3.409	3.485	3.431	3.329	3.171	3.007	2.860
Draaimelkstallen	827	810	792	784	762	727	682
Grupstallen	1.326	787	736	675	570	526	478
Swingover melkstallen	383	458	454	459	459	455	433
Tandemmelkstallen	612	369	340	306	242	215	196
Totaal	17.942	15.492	15.145	14.700	13.961	13.531	13.064

Bron: Kwaliteitszorg Onderhoud Melkinstallaties (Qlip)

KENGETALLEN VAN DE MELKVEEHOUDERIJ PER PROVINCIE

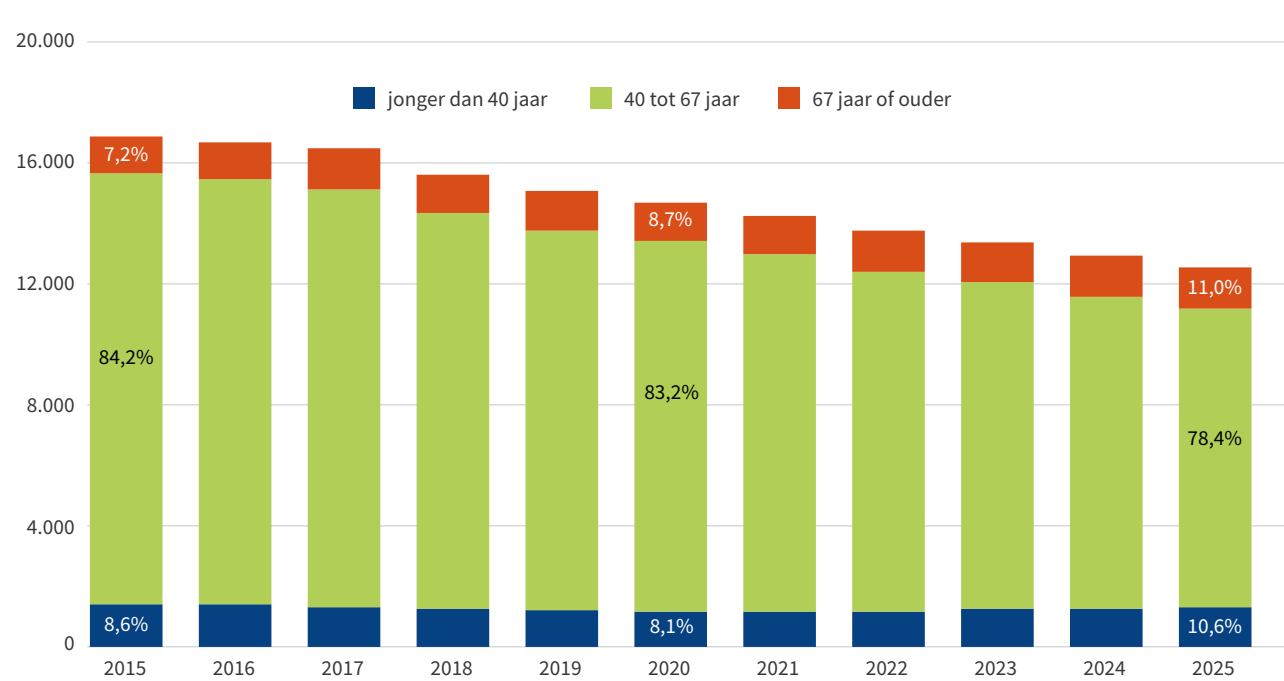
Bron: CBS, CRV, ZuivelNL

MELKVEEBEDRIJVEN NAAR GROOTVEE-EENHEIDSKLASSE (GVE)

	2015	2020	2021	2022	2023	2024	2025
tot 2 GVE/ha	31,5%	40,6%	40,8%	38,4%	37,0%	40,1%	41,5%
2 tot 2,3 GVE/ha	22,2%	25,4%	24,8%	24,3%	23,2%	22,4%	20,5%
2,3 tot 2,6 GVE/ha	17,2%	14,5%	14,6%	15,6%	15,7%	14,7%	14,5%
2,6 GVE/ha of meer	29,0%	19,3%	19,6%	21,6%	23,9%	22,7%	23,2%
Geen cultuurgrond	0,1%	0,1%	0,2%	0,1%	0,1%	0,2%	0,3%

Bron: CBS

BEDRIJFSHOOFDEN EN BEDRIJFSLEIDERS VAN MELKVEEBEDRIJVEN NAAR LEEFTIJD

Leeftijdscategorie	2015		2020		2023	
	man	vrouw	man	vrouw	man	vrouw
jonger dan 40 jaar	1.388	41	1.130	48	1.184	74
40 tot 67 jaar	13.822	239	11.844	250	10.439	241
67 jaar of ouder	1.160	49	1.233	37	1.245	32
Totaal	16.370	329	14.207	335	12.868	347

Bron: CBS

Melkverwerking

AANZIENLIJKE STIJGING INTERNATIONALE MELKAANVOER

De melkaanvoer van de belangrijkste zuivelexporterende landen is in 2025, gecorrigeerd voor het schrikkelageffect, met maar liefst 3,1% (ruim 11 miljard kg) gestegen. Deze groei was een stuk hoger dan in 2023 (+0,4%) en 2024 (+0,6%). De groei was daarmee de sterkste in de afgelopen 10 jaar. In het eerste kwartaal van 2025 was de toename nog beperkt, waarna deze in de periode april tot en met juli maandelijks met rond 2% toenam. Vanaf augustus versnelde het groeitempo. Met name in het laatste kwartaal steeg de melkaanvoer fors.

De melkaanvoer in de EU-27 nam met 2,1% fors toe, na een aantal jaren met lichte tot geen groei. Sinds augustus was sprake van een forse stijging. In de laatste maanden van 2025 versnelde het groeitempo verder. Ierland (+5,0%), Polen (+3,6%) en Italië (+2,4%) lieten in 2025 de grootste stijging zien. In West-Europa (België (+0,7%), Duitsland (+1,3%), Frankrijk (+2,2%) en Nederland (+2,2%)) nam de melkplas ook toe. Dit zijn landen waar blauwtong in 2024 een grote impact had en tot een daling van de aanvoer leidde.

De Verenigde Staten lieten een vergelijkbare ontwikkeling zien als de EU, namelijk een sterke toename (+2,8%) na een aantal jaren zonder groei. Het grootste deel van de stijging vond plaats in de tweede helft van het jaar. Deze toename was het gevolg van een oplopend aantal melkkoeien en een hogere melkgift. Het grotendeels wegvallen van de negatieve impact van vogelgriep speelde bij het laatste ook een rol.

De melkproductie in de Zuid-Amerikaanse landen Argentinië (+9,9%) en Uruguay (+8,6%) is relatief gezien het sterkste toegenomen. De stijging in Argentinië was het gevolg van een verbetering van het rendement in de melkveehouderij en het aantrekken

van de lokale economie. In Uruguay zorgden ondersteunend overheidsbeleid en gunstige weersomstandigheden voor de toename.

In Oceanië was in 2025 een gemengd beeld te zien. Enerzijds nam de Nieuw-Zeelandse melkaanvoer met 2,2% toe. Dit was het resultaat van gunstige weersomstandigheden, een stijging van de gemiddelde melkgift per koe en hoge melkprijzen. Anderzijds liet de Australische melkproductie een daling zien (-1,8%) en vormde daarmee binnen de belangrijkste zuivelexporterende landen een negatieve uitzondering. Droogte en lage(re) marges zorgden ervoor dat in het grootste deel van het jaar op de rem werd getrapt.

MEER DAN 1 MILJARD KG KAAS GEPRODUCEERD

De Nederlandse zuivelindustrie verwerkte in 2025 14,1 miljard kg melk, ruim 2% meer dan in 2024. Hiervan werd ongeveer 62% aangewend om kaas te maken. De stijging van de hoeveelheid beschikbare melk vertaalde zich vooral in meer kaas (+4%) en consumptie-melk en -producten (+2%). De kaasproductie (inclusief kwark) kwam in 2025 boven de 1 miljard kg uit. Daarvan bestond circa 60% uit het Goudse type.

De productie van boter en boterolie daalde daaren-tegen met 2%. Bij mager melkpoeder bleef het volume vrijwel gelijk. Niet-mager melkpoeder liet naar schatting de sterkste productiedaling zien (-8%).

NETTO-OMZET GELIJK GEBLEVEN

De Nederlandse zuivelindustrie bestond eind 2025 uit 27 ondernemingen met in totaal 52 productielocaties. 5 van deze ondernemingen zijn coöperaties, die de melk op 22 locaties verwerken. De netto-omzet van de zuivelindustrie (inclusief productie roomijs en ander consumptie-ijs) bedroeg € 19,9 miljard in 2024, vrijwel gelijk aan die in 2023.

INDUSTRIËLE ZUIVELPRODUCTIE

miljoen kg

	2015	2020	2024	2025 ¹	2025/ 2024
Melk afgeleverd aan fabrieken	13.331	14.013	13.732	13.989	1,9%
Voor verwerking beschikbare melk	13.308	14.620	13.804	14.102	2,2%
Consumptiemelk en -producten ²	967	1.102	1.016	1.035	1,9%
Kaas (inclusief kwark)	845	970	974	1.016	4,3%
Boter en boterolie	217	206	178	174	-2,3%
Niet-mager melkpoeder ³	136	135	117	108	-7,7%
Mager melkpoeder	57	64	119	119	-0,1%

¹ Gebaseerd op de ontwikkeling van de maandcijfers.

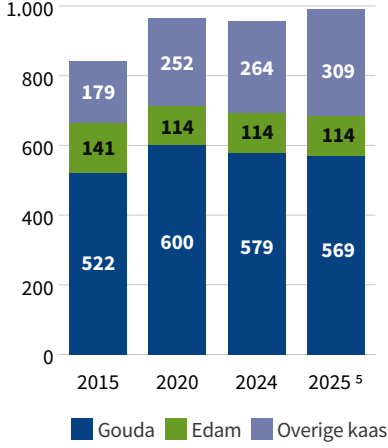
² Exclusief toevoegingen, inclusief room.

³ Schatting.

Bron: RVO, ZuivelNL

PRODUCTIE FABRIEKSKAAS PER SOORT ⁴

miljoen kg

⁴ Exclusief kwark.

⁵ Schatting.

Bron: RVO, ZuivelNL

ONTWIKKELING MELKAANVOER IN BELANGRIJKSTE EXPORTERENDE LANDEN ⁶

miljard kg

	2015	2020	2024	2025	Jaarlijkse gemiddelde groei 2015-2025	Jaarlijkse gemiddelde groei 2020-2025	Relatieve ontwikkeling t.o.v. 2024	Absolute ontwikkeling t.o.v. 2024
EU-27	136,3	144,1	144,8	147,8	0,8%	0,5%	2,1%	3,0
<i>Duitsland</i>	<i>31,5</i>	<i>31,7</i>	<i>31,2</i>	<i>31,6</i>	<i>0,0%</i>	<i>-0,1%</i>	<i>1,3%</i>	<i>0,4</i>
<i>Frankrijk</i>	<i>25,1</i>	<i>24,5</i>	<i>23,7</i>	<i>24,2</i>	<i>-0,4%</i>	<i>-0,2%</i>	<i>2,2%</i>	<i>0,5</i>
<i>Nederland</i>	<i>13,3</i>	<i>13,9</i>	<i>13,6</i>	<i>13,9</i>	<i>0,4%</i>	<i>0,0%</i>	<i>2,2%</i>	<i>0,3</i>
<i>Polen</i>	<i>10,9</i>	<i>12,4</i>	<i>13,4</i>	<i>13,9</i>	<i>2,5%</i>	<i>2,3%</i>	<i>3,6%</i>	<i>0,5</i>
<i>Italië</i>	<i>11,2</i>	<i>12,6</i>	<i>13,1</i>	<i>13,5</i>	<i>1,9%</i>	<i>1,3%</i>	<i>2,4%</i>	<i>0,3</i>
<i>Ierland</i>	<i>6,6</i>	<i>8,5</i>	<i>8,7</i>	<i>9,1</i>	<i>3,3%</i>	<i>1,3%</i>	<i>5,0%</i>	<i>0,4</i>
<i>Denemarken</i>	<i>5,3</i>	<i>5,7</i>	<i>5,7</i>	<i>5,8</i>	<i>0,9%</i>	<i>0,4%</i>	<i>1,4%</i>	<i>0,1</i>
<i>België</i>	<i>3,7</i>	<i>4,3</i>	<i>4,5</i>	<i>4,5</i>	<i>2,0%</i>	<i>0,9%</i>	<i>0,7%</i>	<i>0,0</i>
<i>Overig</i>	<i>28,7</i>	<i>30,4</i>	<i>30,9</i>	<i>31,3</i>	<i>0,9%</i>	<i>0,6%</i>	<i>1,5%</i>	<i>0,5</i>
Verenigde Staten	94,6	101,0	102,2	105,1	1,1%	0,8%	2,8%	2,9
Nieuw-Zeeland	21,5	21,8	21,5	21,9	0,2%	0,1%	2,2%	0,5
Verenigd Koninkrijk	15,2	15,4	15,4	16,2	0,7%	1,0%	5,3%	0,8
Argentinië	12,4	11,4	10,9	12,0	-0,4%	0,9%	9,9%	1,1
Australië	10,1	9,1	8,6	8,5	-1,8%	-1,3%	-1,8%	-0,2
Uruguay	2,0	2,1	2,1	2,3	1,1%	1,3%	8,6%	0,2
Overig ⁷	50,9	55,6	58,1	61,2	1,9%	1,9%	5,3%	3,1
Totaal	343,0	360,5	363,5	374,9	0,9%	0,8%	3,1%	11,4

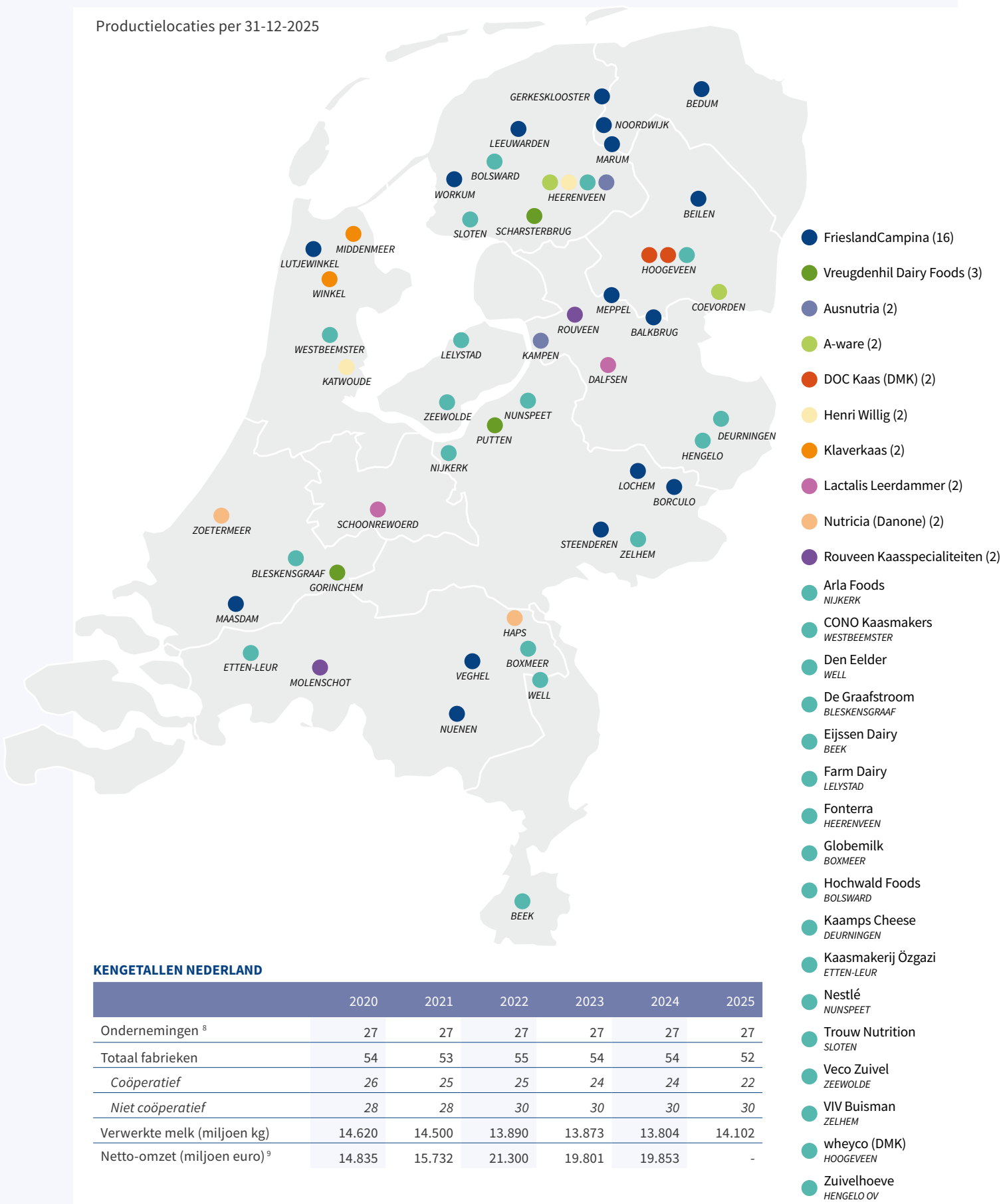
⁶ Gecorrigeerd voor de schrikkeldag in 2020 en 2024.

⁷ Brazilië, Canada, Chili, Turkije en Wit-Rusland.

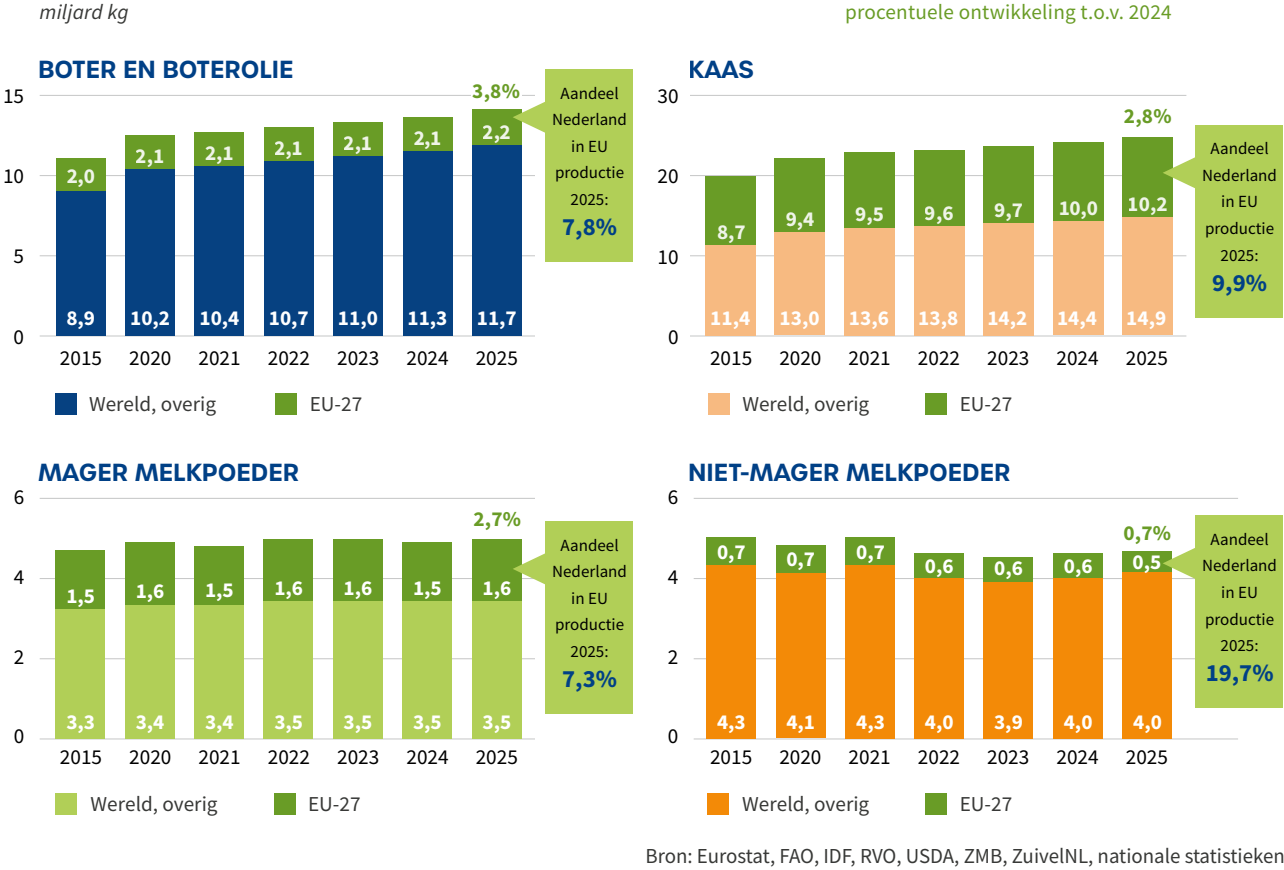
Bron: Eurostat, RVO, ZuivelNL, nationale statistieken

GEOGRAFISCHE SPREIDING ZUIVELINDUSTRIE

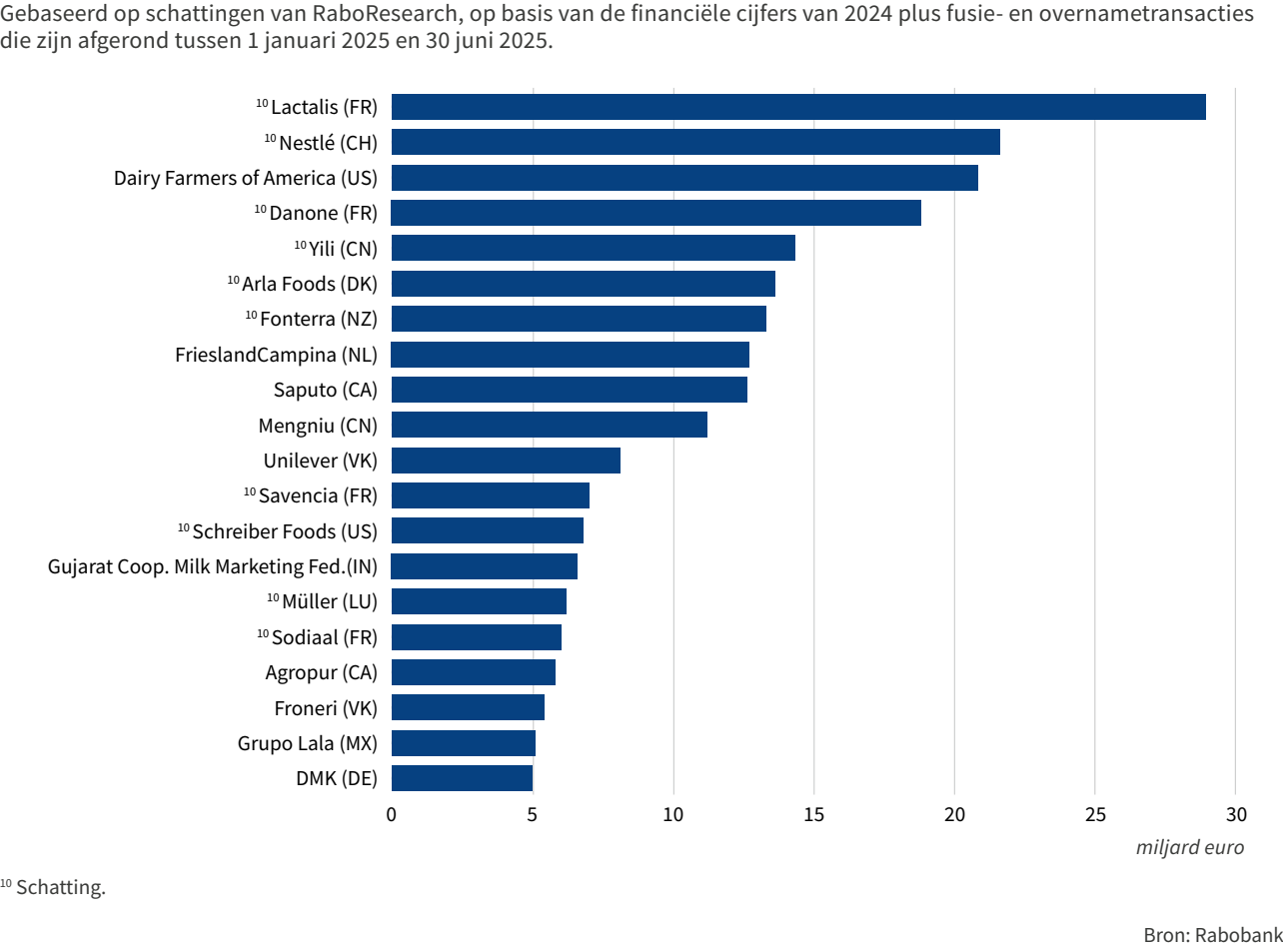
Productielocaties per 31-12-2025

MONDIALE PRODUCTIE VAN AANTAL ZUIVELPRODUCTEN

TOP-20 GROOTSTE ZUIVELCONCERNS

Duurzaamheid

PROGRAMMA DUURZAME ZUIVELKETEN

Melkveehouders en zuivelondernemingen werken dagelijks aan het toekomstbestendig houden van hun bedrijf en de gezamenlijke keten. Ook spelen zij voortdurend in op wensen en eisen van de samenleving. Met de samenwerking van deze partijen in ZuivelNL werkt de sector aan een duurzame zuivelketen waarin hoogwaardige voeding wordt geproduceerd en met respect wordt omgegaan met mens, dier en milieu.

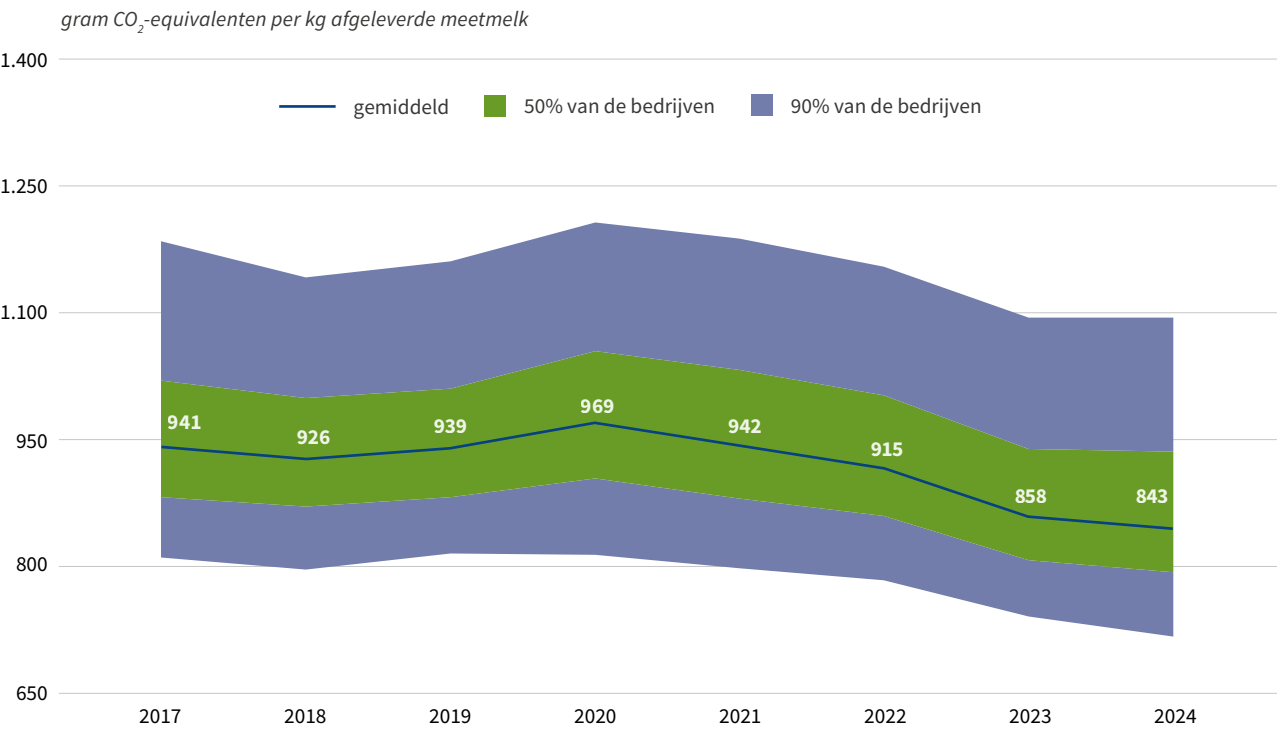
De sector wil in ZuivelNL-verband werken aan perspectief voor de sector, door sturend op te treden en op de gekozen thema's antwoorden te geven met een wetenschappelijk onderbouwd programma. Doel van het programma is zoveel als mogelijk zelf regie te houden door invulling te geven aan de maatschappelijke opgaven en wettelijke doelen.

- Binnen het ZuivelNL-programma Duurzame Zuivelketen werkt de zuivelsector aan:
- Een integrale aanpak op de thema's Diergezondheid & Dierenwelzijn, Biodiversiteit en Klimaat. Het thema Biodiversiteit is opgebouwd uit de subthema's stikstof (ammoniak), waterkwaliteit, bodem, grondgebruik en natuur en landschap. Weidegang is van toepassing bij alle thema's.
 - Een technisch, wetenschappelijk onderbouwd programma om bedrijven in de sector te ondersteunen bij het werken aan opgaven vanuit maatschappelijke en wettelijke doelen.
 - Een programma met uniforme tools, methodieken, rekenregels (framework) en monitoring.

RAPPORTAGES

Wageningen Social & Economic Research stelt jaarlijks per thema rapportages op om de voortgang rond de sectorale inzet te monitoren.

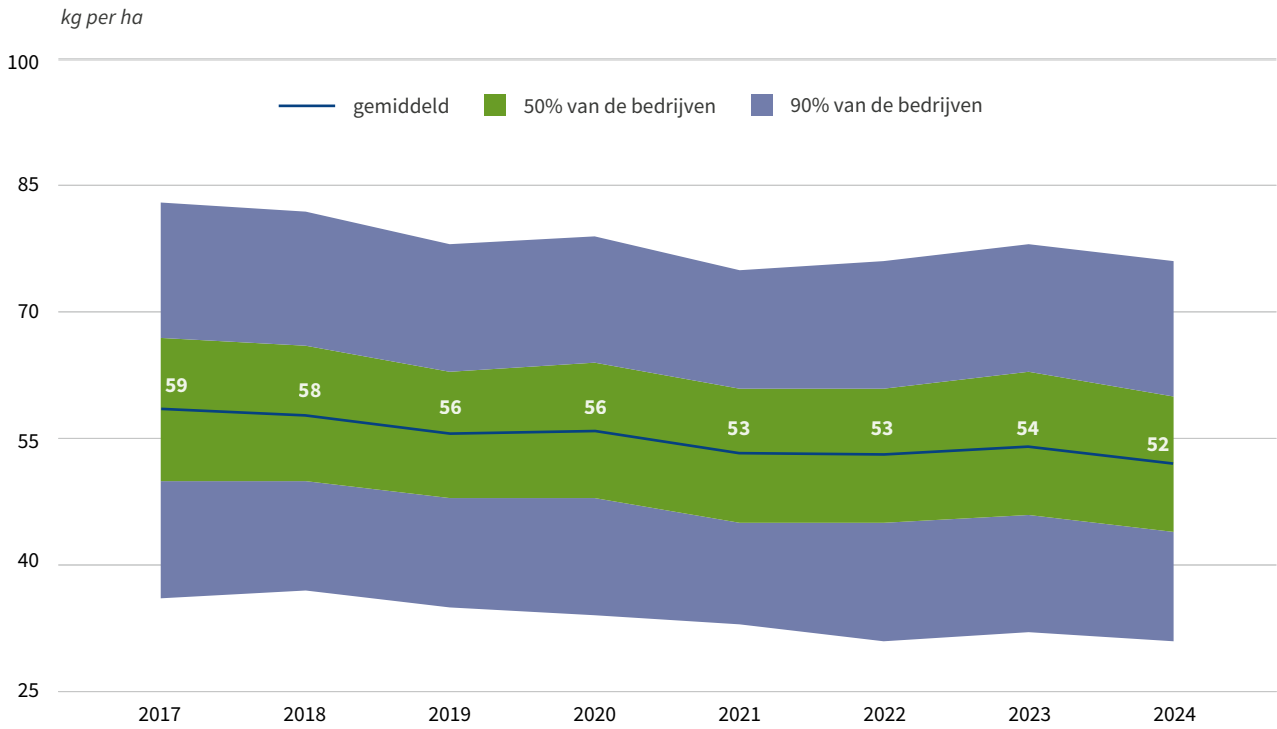
UITSTOOT VAN BROEIKASGASSEN EXCLUSIEF VEENEMISSION

¹ Broeikasgassen = gassen in de atmosfeer van de aarde met het vermogen om warmtestraling te absorberen en geleidelijk in alle richtingen weer af te geven. Hierdoor dragen ze bij aan het vasthouden van warmte in de atmosfeer en daarmee aan het verhogen en in stand houden van de evenwichtstemperatuur. Dit wordt het broeikaseffect genoemd.

Bron: invoerdata KringloopWijzer (ZuivelNL) en model KringloopWijzer

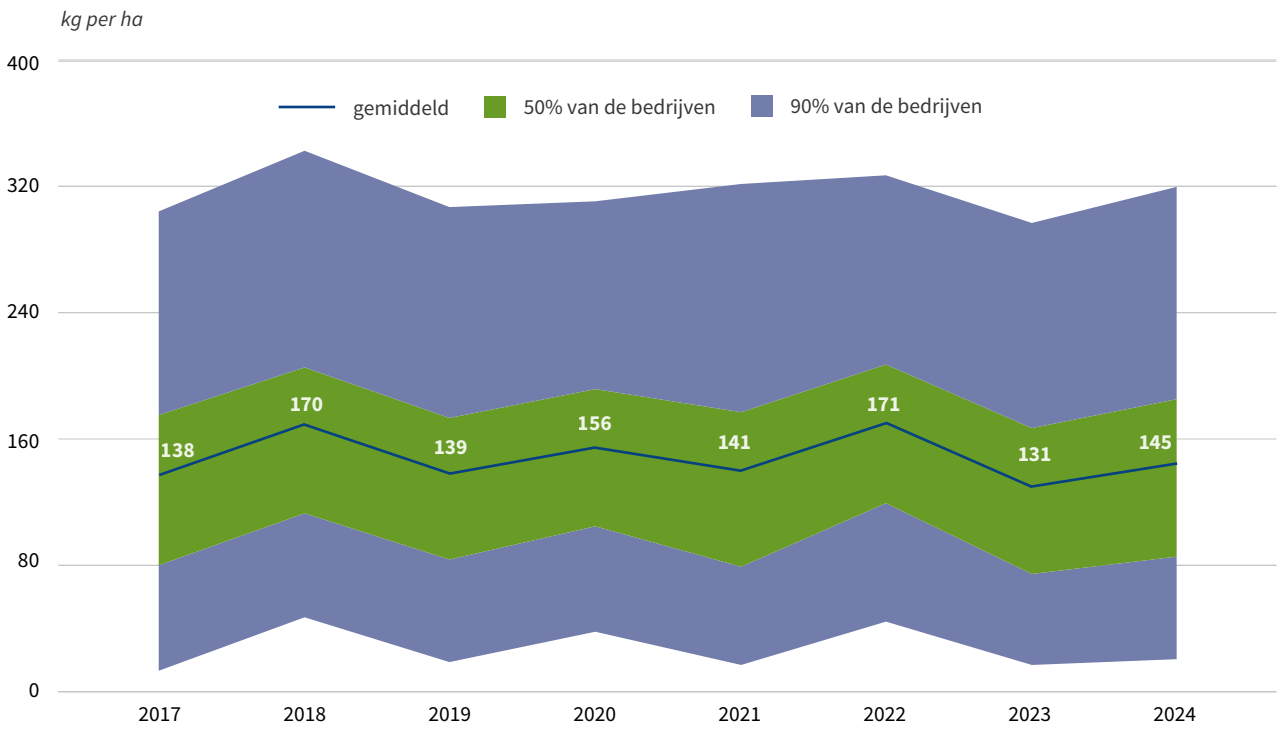
AMMONIAKEMISSION

² Ammoniak = een stikstofverbinding, gekoppeld aan waterstof (NH₃). Het is een ongewenste gasvormige emissie. De stikstof uit het rantsoen die niet benut wordt, kan ammoniak vormen.

Bron: invoerdata KringloopWijzer (ZuivelNL) en model KringloopWijzer

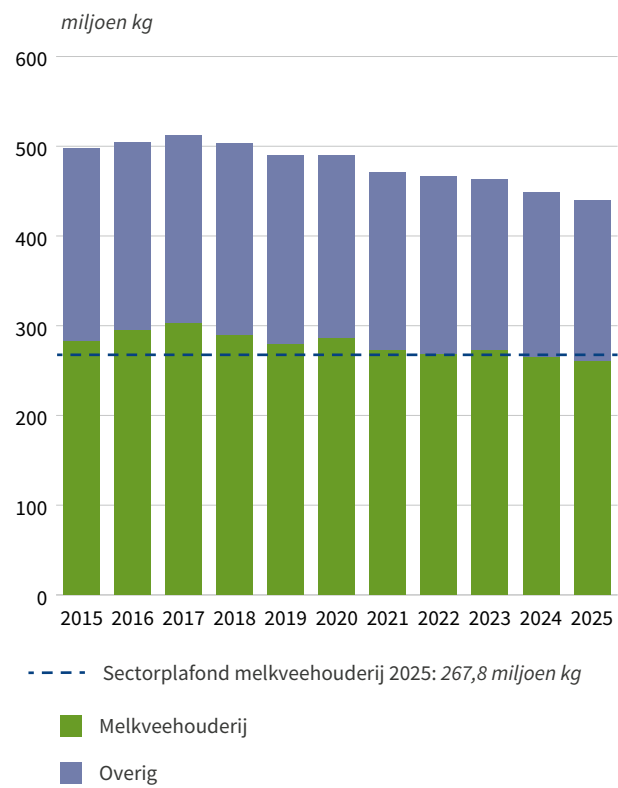
ONTWIKKELING VAN HET N-BODEMOVERSCHOT

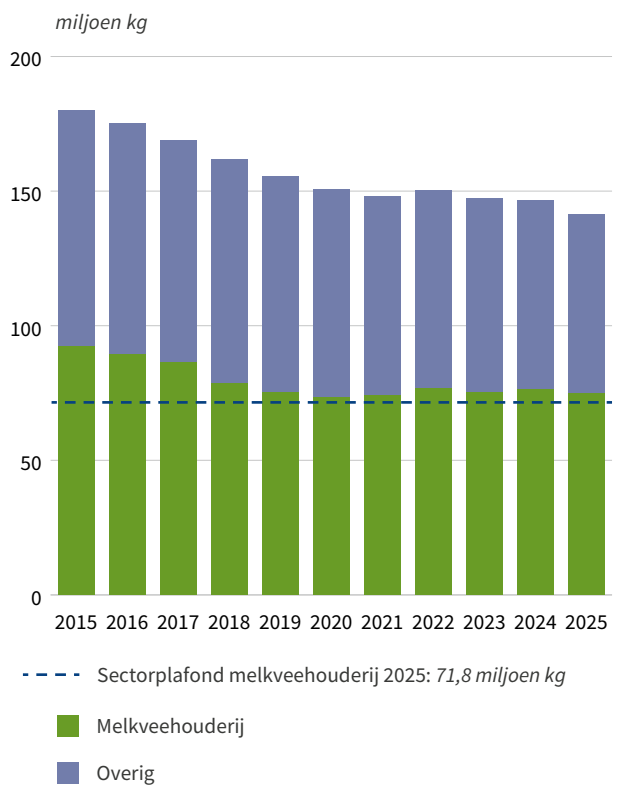
³ N-Bodemoverschot = de hoeveelheid stikstof die voor bemesting gebruikt kan worden (organische mest, weidemest, kunstmest, compost, depositie, mineralisatie, vlinderbloemigen) minus de hoeveelheid stikstof die van het land geoogst wordt.

Bron: invoerdata KringloopWijzer (ZuivelNL) en model KringloopWijzer

STIKSTOFPRODUCTIE IN DIERLIJKE MEST

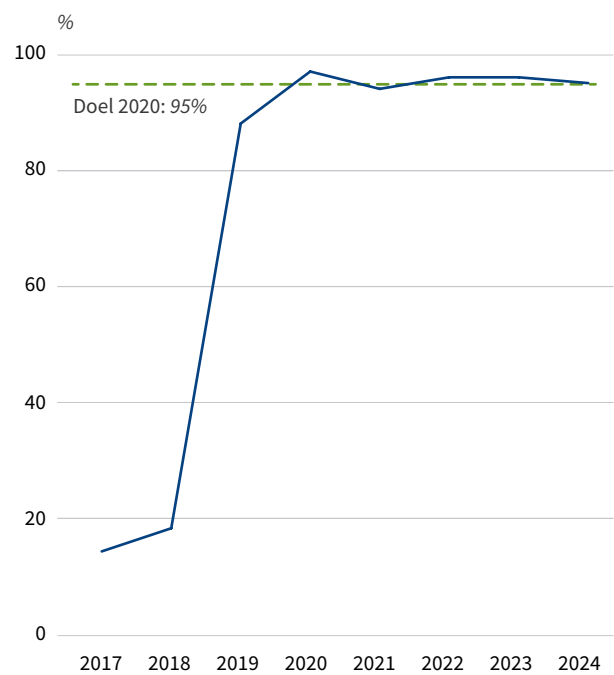

FOSFAATPRODUCTIE IN DIERLIJKE MEST

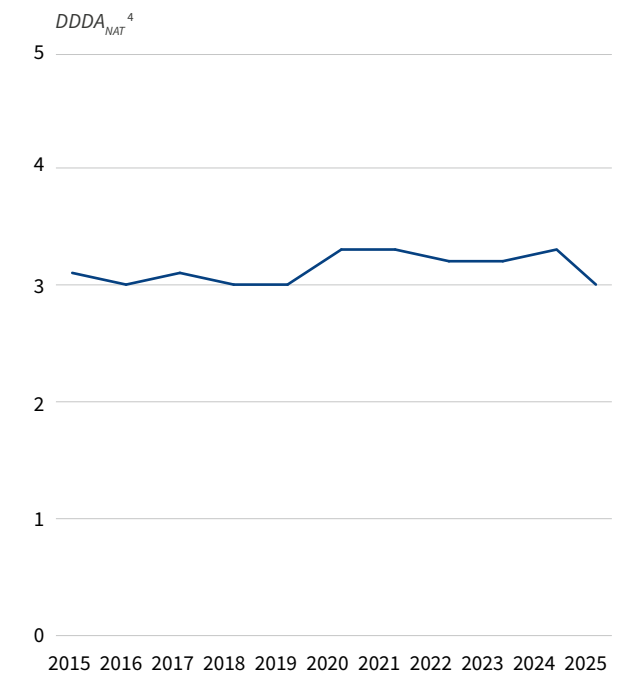
Bron: CBS

AANDEEL BEDRIJVEN MET MELKKOEIEN DAT HET KOEKOMPASS MET WELZIJNSMONITOR HEEFT TOEGEPAST

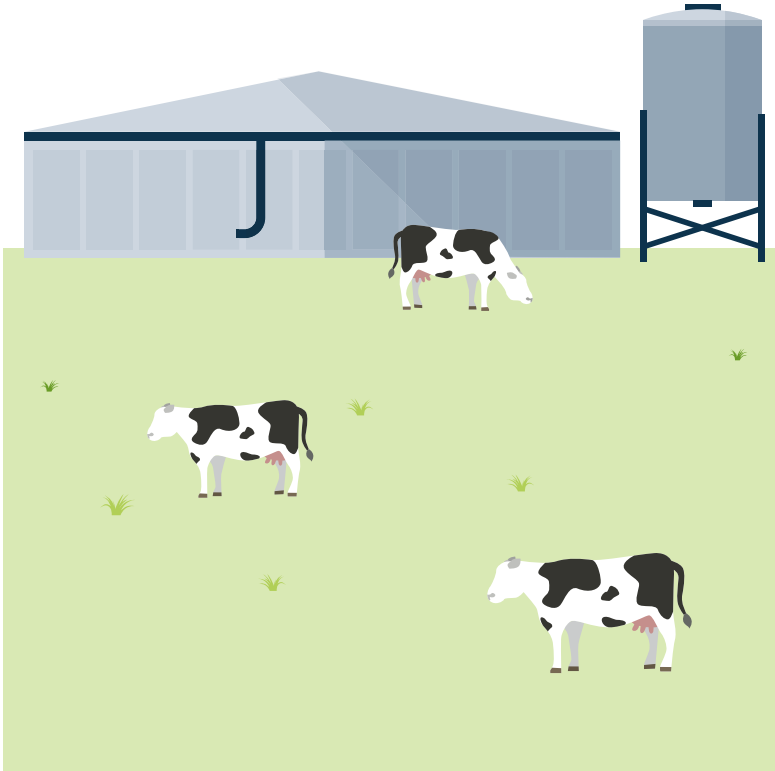
Bron: Stichting Zuivelplatform

ONTWIKKELING GEMIDDELDE ANTIBIOTICAGEBRUIK MELKVEEBEDRIJVEN VOLGENS SDA

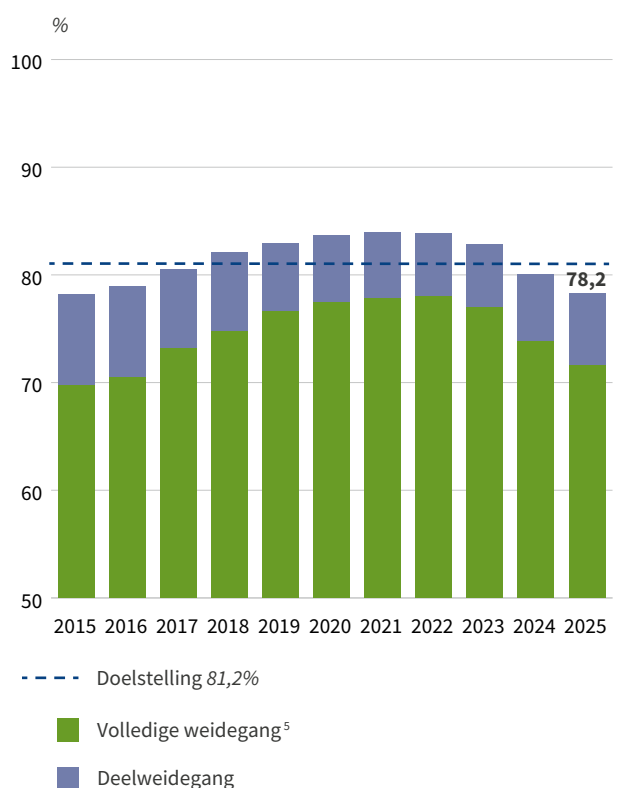

⁴ DDDA_{NAT} (Defined Daily Dose Animal, National: gebruik van antibiotica op nationaal niveau).

Bron: Autoriteit Diergeneesmiddelen (SDa)

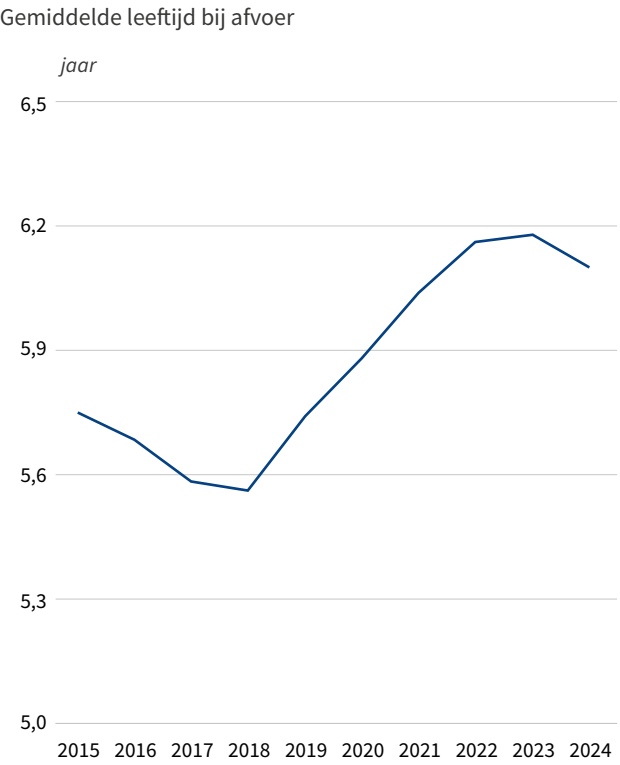
WEIDEGANG

⁵ Bij volledige weidegang lopen de melkgevende koeien op jaarbasis gedurende ten minste 120 dagen en ten minste 6 uur per dag buiten.

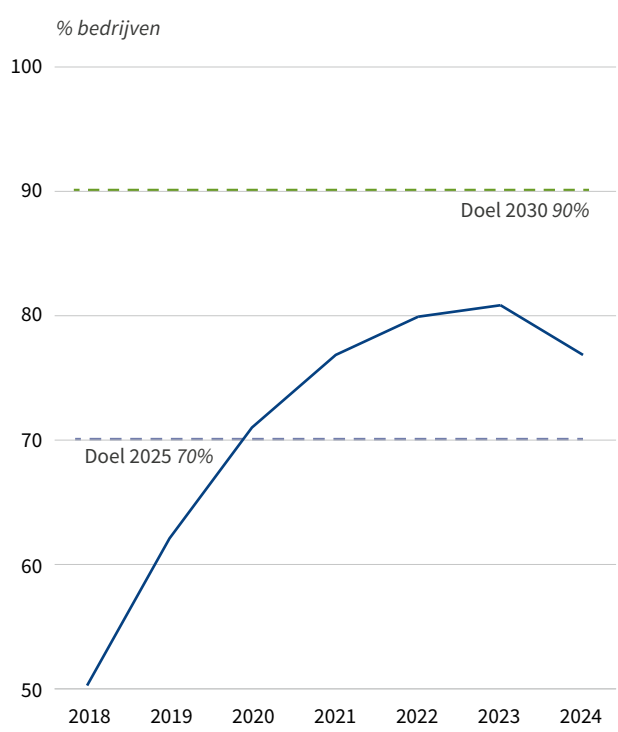
Bron: programma Duurzame Zuivelketen (ZuivelNL), ZuivelNL

LEVENSDUUR VAN MELKKOEIEN

Bron: programma Duurzame Zuivelketen (ZuivelNL)

AANDEEL BEDRIJVEN MET LEVENSDUUR OP OF BOVEN HET SECTORGEMIDDELDE VAN 2018

Bron: programma Duurzame Zuivelketen (ZuivelNL)

UITVOERWAARDE OPNIEUW GESTEGEN

De Nederlandse uitvoerwaarde van zuivel liet voor het tweede jaar op rij een stijging zien. Deze waarde kwam in 2025 uit op € 11,87 miljard, ruim 4% meer dan het jaar daarvoor. Net als in 2024 werd de stijging vooral veroorzaakt door toegenomen marktprijzen van producten met een hoog vetgehalte. De sterke daling van de marktprijzen in de tweede helft van het jaar werkte pas in het laatste kwartaal door in de uitvoerprijzen. Kaas en mager melkpoeder lieten groei zien bij zowel de waarde als het volume. Bij mager melkpoeder werd de stijging veroorzaakt door volumegroei, het gemiddelde prijsniveau was iets lager. Net als in 2024 ging de groei van de exportwaarde van boter en boterolie (+6%) gepaard met een daling van het volume (-10%). Bij niet-mager melkpoeder daalde de waarde minder sterk dan het volume.

De EU is van oudsher met afstand de belangrijkste afzetregio voor Nederlandse zuivelproducten. In 2025 vertegenwoordigden de leveringen aan de EU-lidstaten een waarde van ruim € 9,2 miljard, bijna 78% van de totale uitvoerwaarde. Als ook rekening gehouden wordt met de overige Europese landen, dan is dit aandeel zelfs 81%. Alleen al de afzet naar de landen België, Duitsland en Frankrijk was dat jaar goed voor een waarde van bijna € 6,5 miljard. Dit is nagenoeg 55% van de totale Nederlandse exportwaarde van zuivel.

Nederland is één van de meest actieve EU-lidstaten op de wereldmarkt. Het Nederlandse aandeel in de wereldhandel, die in 2025 zo’n 96,0 miljard kg melkequivalenten bedroeg, was 3,6%. Belangrijkste 3 exportbestemmingen buiten de EU zijn China (inclusief Hong Kong), het Verenigd Koninkrijk en Zuid-Korea, samen goed voor een aandeel van bijna 6% in het totaal.

Kaas is traditioneel het belangrijkste zuivelproduct dat wordt geëxporteerd en is elk jaar goed voor bijna de helft van de totale Nederlandse uitvoerwaarde van zuivel. De uitvoerwaarde van kaas nam in 2025 met bijna 5% toe tot € 5,7 miljard. Het uitvoervolume steeg minder sterk (+1%) en bedroeg 1,08 miljard kg.

De export van Nederlandse kaastypes (Edam, Gouda en Maasdam) daalde licht, na de sterke groei in de 2 jaar daarvoor. Ook de Nederlandse uitvoer van Mozzarella nam in 2025 af (-2%), waarmee geen vervolg werd gegeven aan de forse stijging in 2023 en 2024.

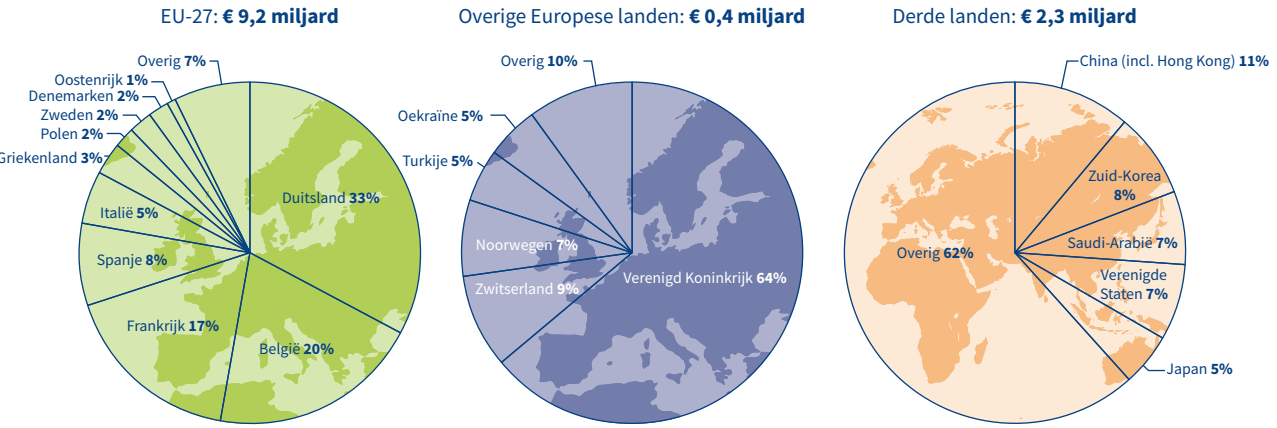
Net als in de voorgaande jaren was de extra verhandelde kaas hoofdzakelijk bestemd voor de markten in de EU-27 (+2%). Binnen de EU werd vooral meer kaas afgezet naar Frankrijk en Spanje, al langere tijd belangrijke groeimarkten voor Nederlands product. De verkopen richting België daalden voor het tweede jaar op rij. Opvallend was ook de lichte daling van de afzet in Duitsland, na een aantal jaren van groei. De export naar derde landen daalde opnieuw fors (-6%). Door deze structurele krimp is het aandeel van derde landen in het totaal gedaald van 20% in 2022 naar 15% in 2025. Met name de export naar Chili (-59%), het Verenigd Koninkrijk (-18%), Zuid-Korea (-18%) en Saudi-Arabië (-45%) daalde sterk. De kaasuitvoer naar Japan, een aantal jaren geleden nog de belangrijkste bestemming buiten de EU, herstelde sterk in 2025 (+19%).

INVOERWAARDE FORS OMHOOG

Naast exporteur is Nederland een belangrijke importeur van zuivel uit andere EU-lidstaten. Belangrijkste herkomstlanden zijn Duitsland, België en Ierland, welke verantwoordelijk zijn voor twee derde van de totale invoerwaarde. Bijna 5% van de zuivelinvoer komt van buiten de EU, waarvan het grootste deel afkomstig is uit het Verenigd Koninkrijk, Nieuw-Zeeland en de Verenigde Staten.

De invoerwaarde van zuivel steeg in 2025 met 11% tot € 5,72 miljard. Met name kaas (+10%), boter en boterolie (+30%) en wei en weiprodukten (+23%) lieten een sterke stijging van de importwaarde zien. Bij kaas en boter en boterolie kwam dit grotendeels door de forse toename van het ingevoerde volume. Daarentegen nam de importhoeveelheid van wei en weiprodukten licht af. De import van melkpoeder daalde, net als in de 2 jaar daarvoor, fors in zowel volume als in waarde. Het Nederlandse zuivelhandelsoverschot bedroeg € 6,1 miljard in 2025, iets lager dan in 2024.

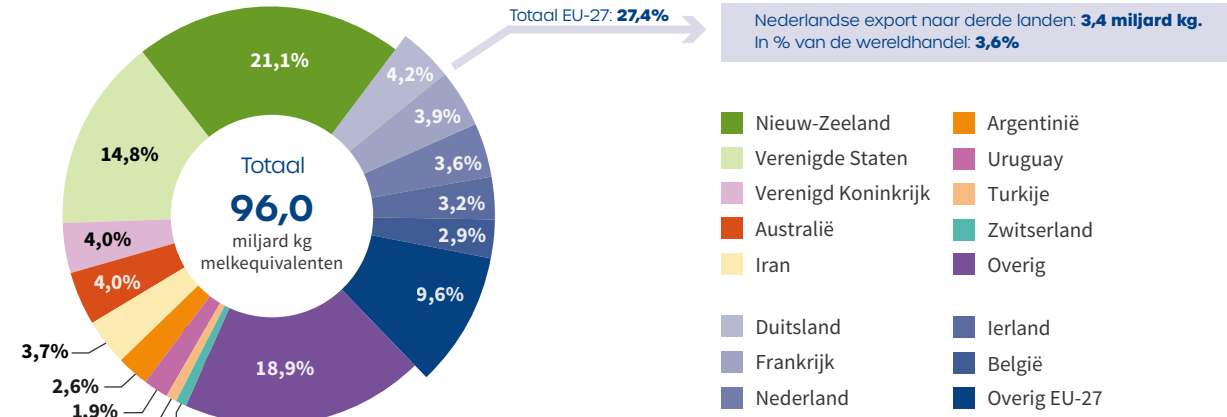
NEDERLANDSE UITVOERWAARDE¹ NAAR BESTEMMING

¹ Kaas, boter en boterolie, gefermenteerde producten, ingedikte melk, melk en room, wei en weiprodukten en producten met melkbestanddelen (HS-codes 0401 t/m 0406 en 17021).
Bron: Eurostat, ZuivelNL

POSITIE NEDERLANDSE ZUIVELEXPORT² OP DE WERELDMARKT

Exportaandelen belangrijkste zuivelexporteurs (in % van het wereldhandelstotaal, uitgedrukt in melkequivalenten)

² Kaas, boter en boterolie, gefermenteerde melkproducten, ingedikte melk, melk en room, wei en weiprodukten en producten met melkbestanddelen (HS-codes 0401 t/m 0406 en 17021).
Bron: Comtrade, Eurostat, ZuivelNL

NEDERLANDSE UITVOER NAAR DERDE LANDEN

% melkequivalenten

Totaal:		3,4 miljard kg			
Waarvan:	Kaas	40,2%	Waarvan naar:	Azië	51,0%
	Mager melkpoeder	27,0%		Afrika	19,1%
	Niet-mager melkpoeder	12,9%		Overig Europa	12,2%
	Ingedikte melk (vloeibaar)	9,4%		Centraal-Amerika	6,8%
	Weiprodukten en melkproteïneconcentraten	4,4%		Noord-Amerika	6,2%
	Gefermenteerde melkproducten	2,5%		Zuid-Amerika	2,5%
	Lactose en melksuikerstroop	1,6%		Oceanië	2,0%
	Melk en room	1,2%		Overig	0,2%
	Boter en boterolie	0,9%			
	Totaal	100,0%		Totaal	100,0%

Bron: Eurostat, ZuivelNL

HANDELSBALANS 2025

POSITIEF SALDO HANDELSBALANS
miljard euro

Totaal (alle producten)	104,7
Landbouwproducten	42,4
waarvan zuivelproducten ³	6,1
- waarvan met EU-lidstaten	3,8

INVOER
miljard euro

Totaal (alle producten)	771,5
Landbouwproducten	95,1
waarvan zuivelproducten ³	5,7
- waarvan uit EU-lidstaten	5,4

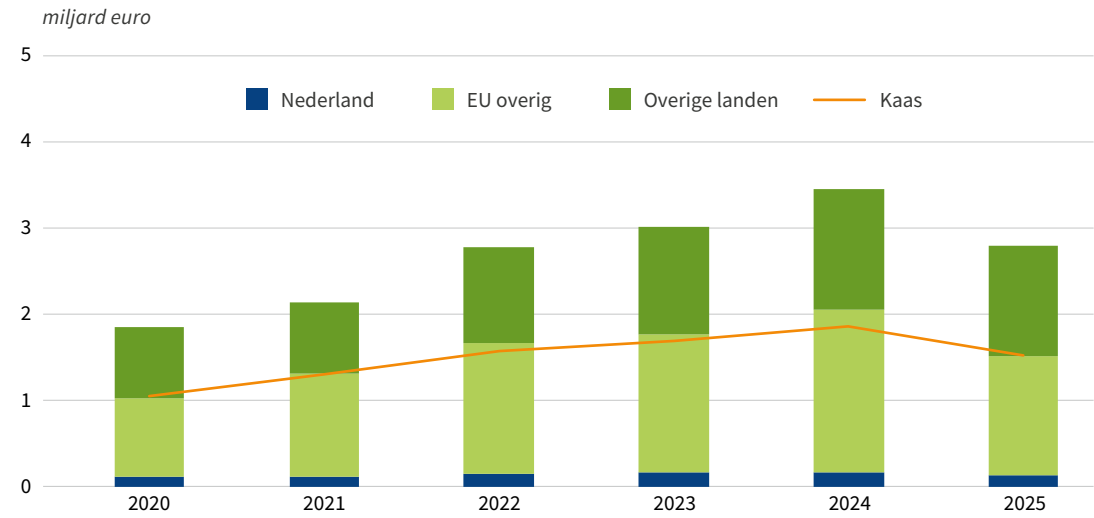
UITVOER
miljard euro

Totaal (alle producten)	876,2
Landbouwproducten	137,5
waarvan zuivelproducten ³	11,9
- waarvan naar EU-lidstaten	9,2

³ Kaas, boter en boterolie, gefermenteerde producten, ingedikte melk, melk en room, wei en weiprodukten en producten met melkbestanddelen (HS-codes 0401 t/m 0406 en 17021).

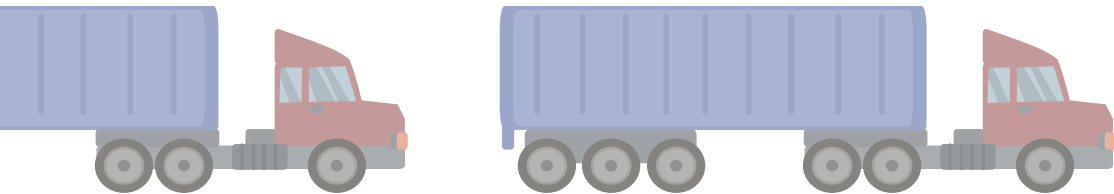
Bron: CBS, Eurostat, ZuivelNL

INVOERWAARDE VAN ZUIVEL⁴ DOOR DE VERENIGDE STATEN

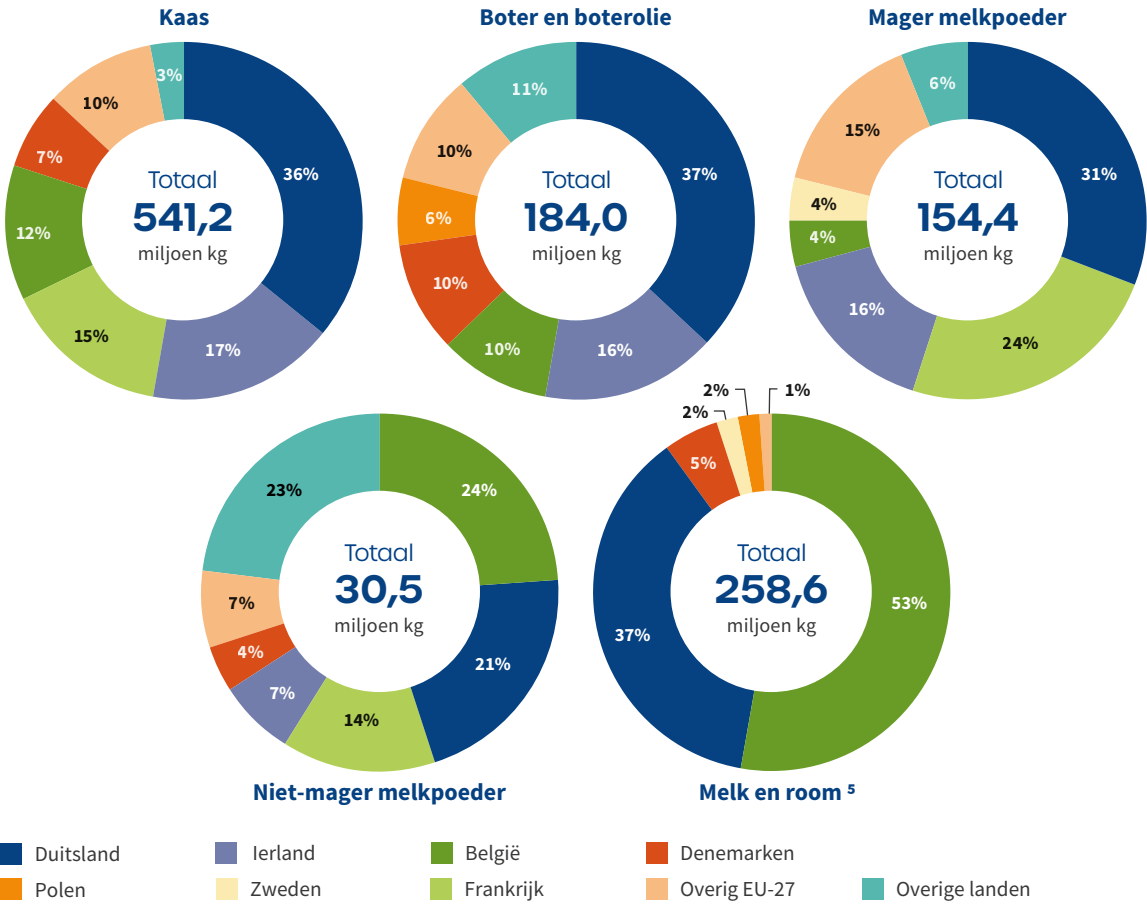
⁴ Kaas, boter en boterolie, gefermenteerde melkproducten, ingedikte melk, melk en room, wei en weiprodukten en producten met melkbestanddelen (HS-codes 0401 t/m 0406 en 17021).

Bron: U.S. Census Bureau

NEDERLANDSE INVOERVOLUME VAN GESELECTEERDE PRODUCTGROEPEN

Naar herkomstland (aandeel in %)

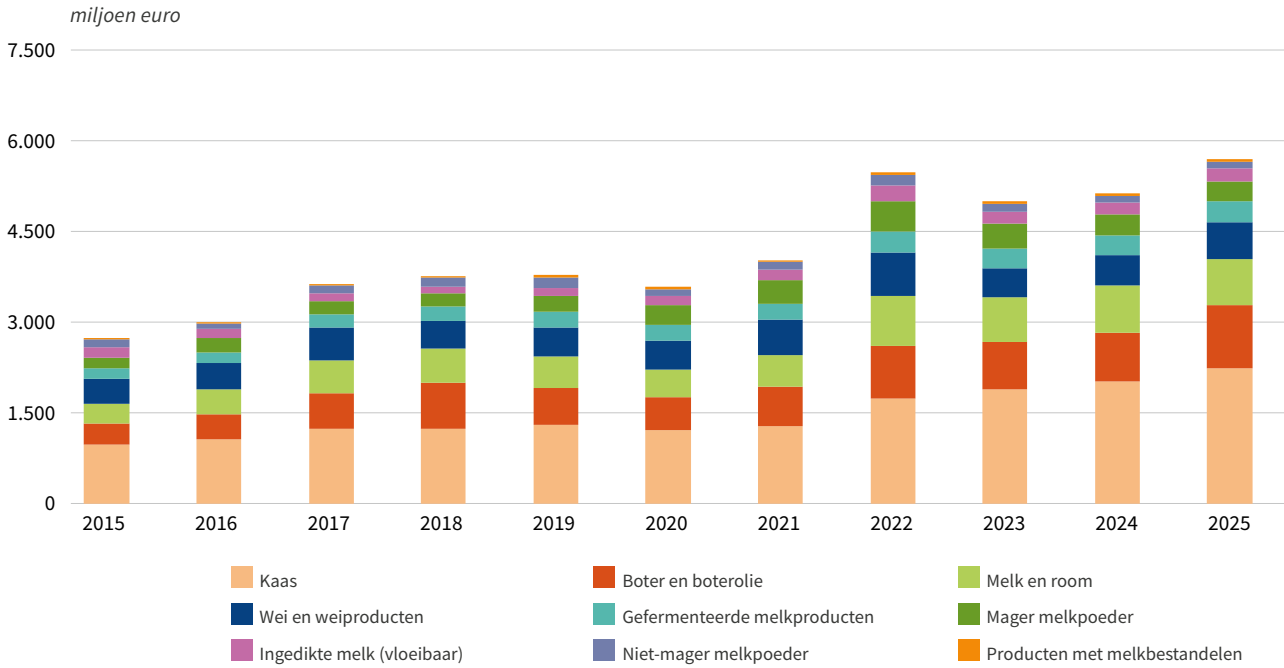

⁵ In consumentenverpakking.

Bron: Eurostat, ZuivelNL

ONTWIKKELING NEDERLANDSE INVOERWAARDE

Naar productgroep (inclusief intrahandel)

Bron: Eurostat, ZuivelNL

Consumptie

Nederland heeft een lange traditie van zuivelconsumptie. Melk, kaas, yoghurt en zuiveldesserts zijn voor veel Nederlanders een vast onderdeel van hun dagelijkse voeding. Halfvolle en magere melk, yoghurt en 20+ en 30+ kaas staan in de Schijf van Vijf, het nationale voorlichtingsmodel van het Voedingscentrum over een gezonde, veilige en meer duurzame voedselkeuze.

Het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) brengt met de Voedselconsumptiepeiling (VCP) het voedingspatroon van ongeveer 3.500 kinderen en volwassenen in kaart. De VCP geeft inzicht over wat, waar en wanneer Nederlanders eten en drinken en koppelt dit aan de richtlijnen van de Gezondheidsraad. Uit de laatste peiling, uitgevoerd van 2019 tot en met 2021, blijkt dat de gemiddelde Nederlander dagelijks 338 gram zuivelproducten consumeert.

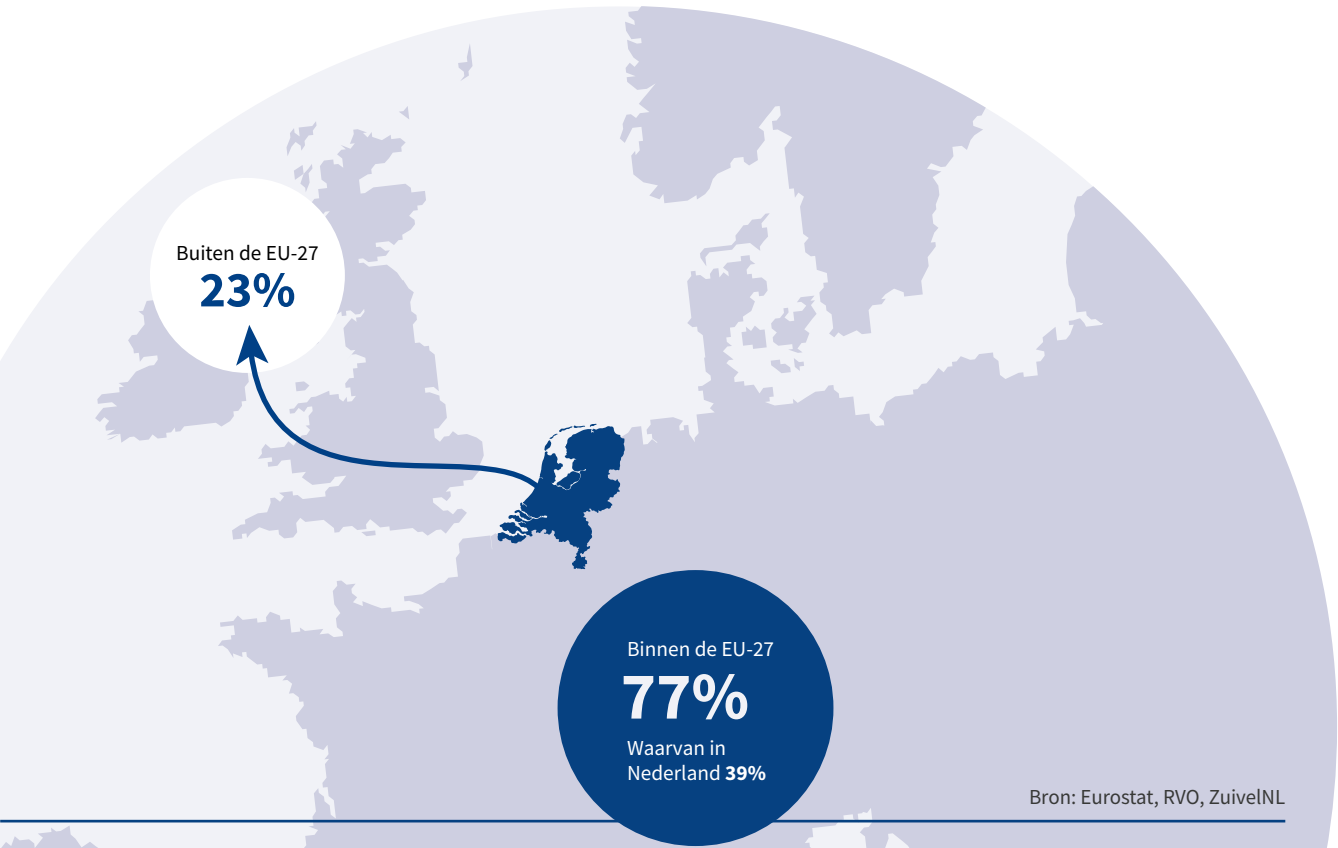
Melk en melkdranken, yoghurt en kaas (inclusief kwark) zijn met respectievelijk 180 gram, 70 gram en 49 gram de belangrijkste categorieën.

Kaas maakt een belangrijk onderdeel uit van de Nederlandse zuivelconsumptie. De gemiddelde kaasconsumptie per hoofd van de bevolking ligt al jaren boven het Europese gemiddelde en bedraagt, inclusief kwark en geitenkaas, circa 25 kg.

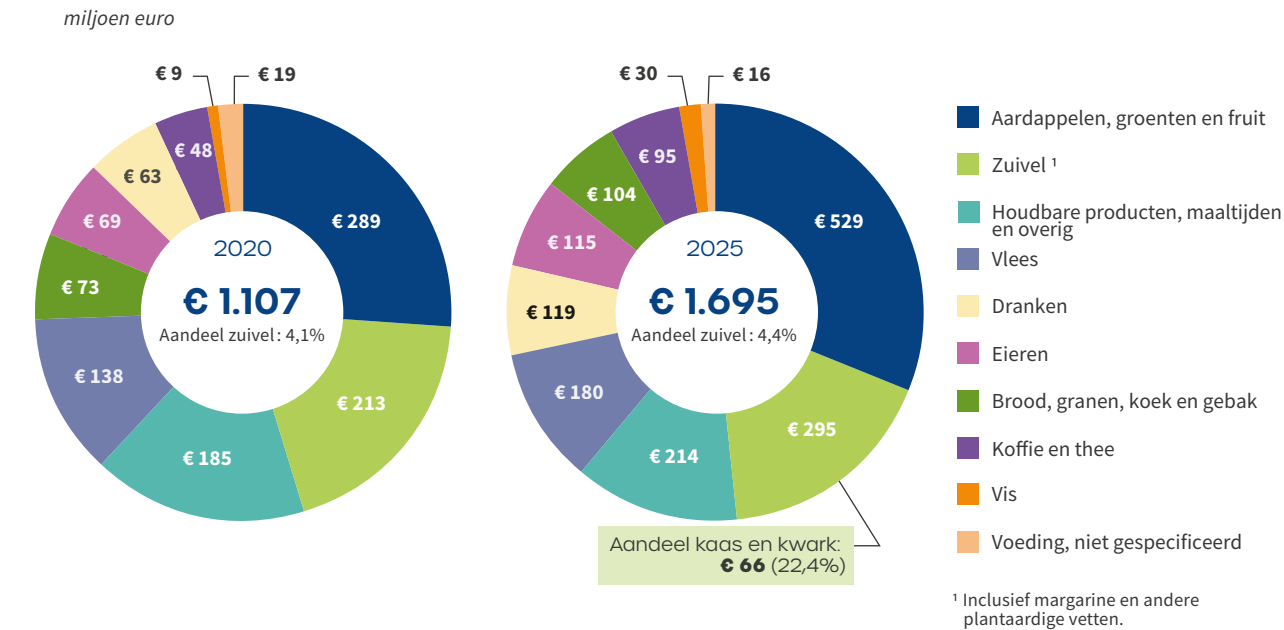
Van de in Nederland beschikbare zuivel (uitgedrukt in melkequivalenten), die bestaat uit de nationale melkproductie en de import, wordt ongeveer 30% geconsumeerd op de binnenlandse markt. De overige 70% gaat naar het buitenland, waarvan het grootste deel in de EU wordt afgezet, met name in onze buurlanden.

WAAR GAAT DE ZUIVEL VANUIT NEDERLAND NAARTOE?

Op basis van productie, invoer en uitvoer (in % melkequivalent)

BESTEDINGEN AAN VOEDSEL MET EEN BIOLOGISCH KEURMERK IN SUPERMARKTEN NAAR PRODUCTGROEP

¹ Inclusief margarine en andere plantaardige vetten.

Bron: CBS, Wageningen University & Research

KAASCONSUMPTIE IN GESELECTEERDE LANDEN

	miljoen kg			Per capita consumptie (kg)		
	2015	2020	2024	2015	2020	2024
EU-27	8.599	9.077	9.688	19,4	20,3	21,5
Duitsland	2.000	2.102	2.119	24,4	25,1	25,1
Frankrijk	1.689	1.708	1.852	26,0	25,9	27,8
Italië	1.163	1.160	1.169	19,2	19,4	19,7
Polen	660	708	821	17,2	18,5	21,3
Spanje	614	650	819	13,2	13,6	17,1
Nederland	395	467	443	23,3	26,8	24,6
Verenigde Staten	5.148	5.744	6.149	15,8	16,9	17,8
Rusland	1.041	1.338	1.485	7,2	9,1	10,3
Brazilië	819	1.090	1.189	4,1	5,2	5,6
Turkije	635	723	808	7,9	8,4	9,2
Mexico	476	618	772	3,9	4,9	5,9
Verenigd Koninkrijk	777	797	745	11,9	11,8	10,8
Egypte	392	536	624	3,9	4,9	5,4
Canada	455	529	551	12,6	13,9	13,9

Bron: IDF World Dairy Situation 2025, ZuivelNL

ZuivelNL

Benoordenhoutseweg 46
2596 BC Den Haag

KvK 59667222

info@zuivelnl.org
www.zuivelnl.org

